

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Etlar, Carit.; Carit Etlar

Titel | Title:

Sømands Tro.

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Aarhus : Jydsk Forlags-Forretning, 1894

Fysiske størrelse | Physical extent:

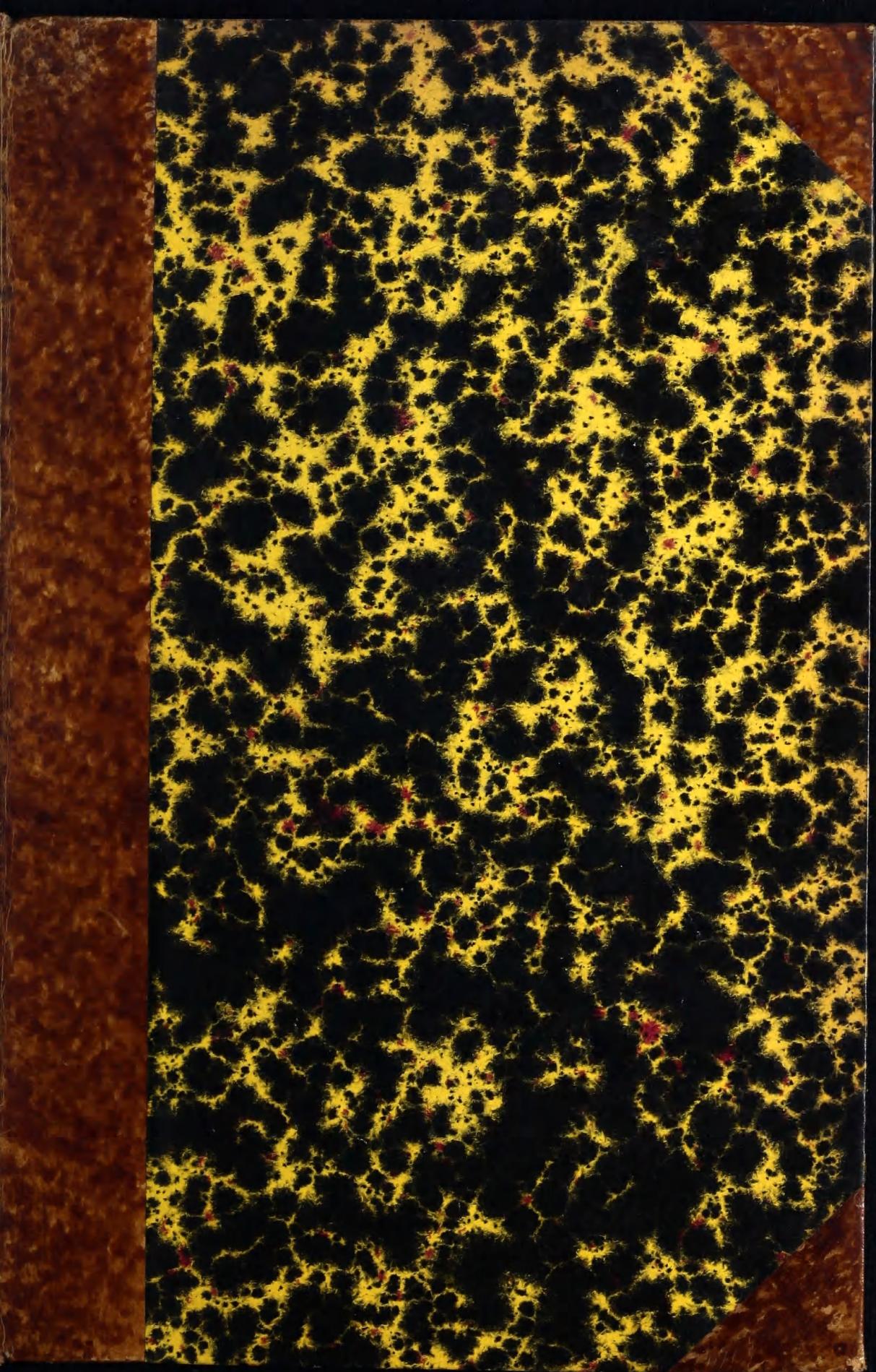
176 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

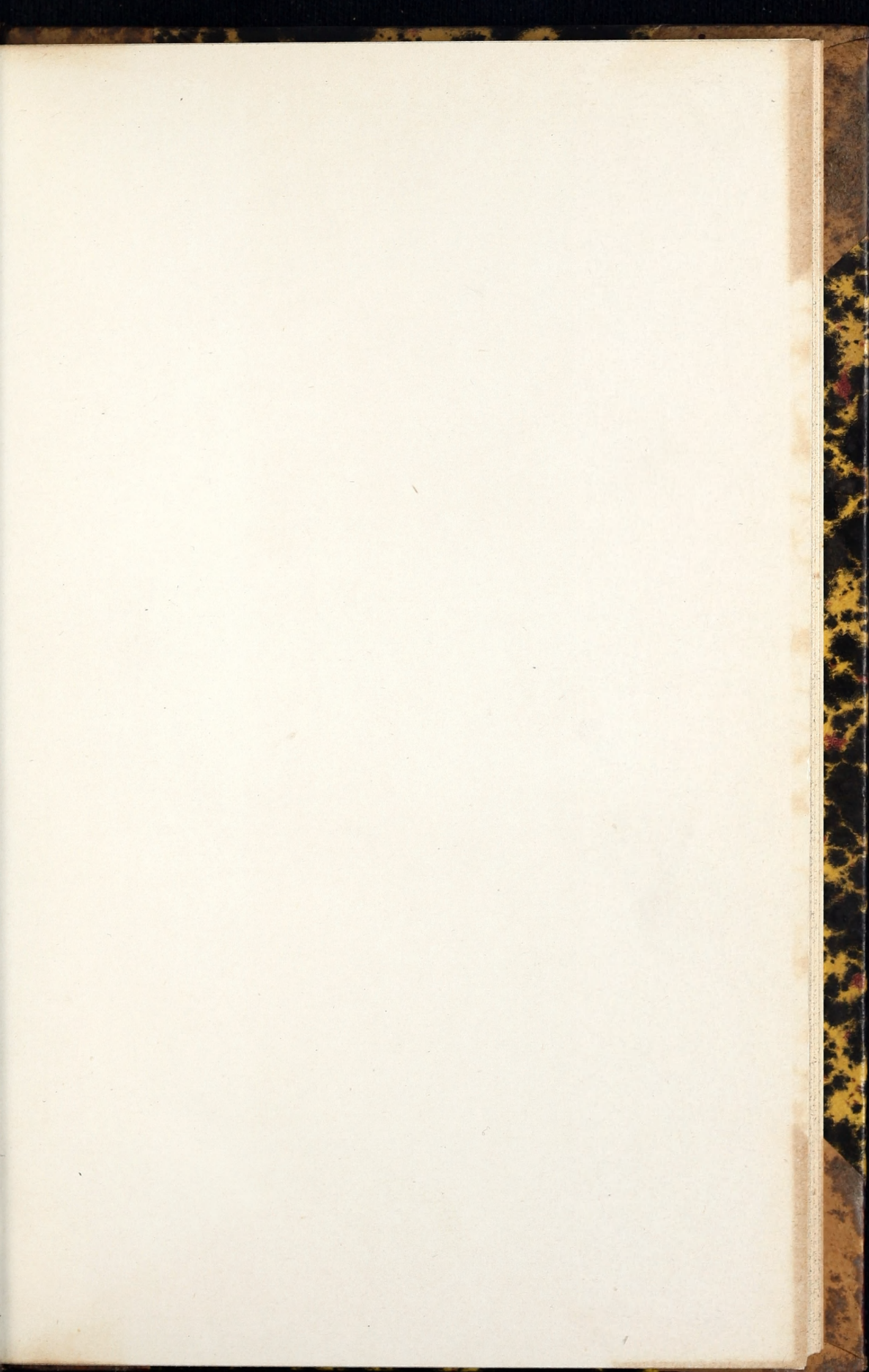
57. - 108.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021031691

SØMANDS TRO

ORI 20XAM02

CARIT ETLAR

SØMANDS TRO

ESTHER, SOM VILDE OPLEVE NOGET — FRA STRANDEN
LAUST SILLESENS KRIGSTOG — HVAD EN KVINDE GJEMMER
JØRGEN PRANGER

AARHUS
JYDSK FORLAGS-FORRETNING

1894

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI.

Esther, som vilde opleve noget.

Styrmand Bertelsen har Ordet:

Saa seilede vi og seilede, og det fik aldrig Ende. Mexikanske Bugt lænsede vi for en halv Storm, derefter blev det blikstille. Saa alle Seil til, Dampen op og stik nordost paa. Lidt før Dagvagten i det tredie Døgn fik vi Læk paa Kjedlen; der var da ikke andet at gjøre end at slukke Ilden og saa los med alle de Seil, vi kunde stille op, men hvad skulde det forslaa? Ingen Vind, ikke en Sky paa Himlen, ikke et Skvalp i Søen. Havet rundtom var blankt og flak som en Tintallerken; af og til brød hun lidt i Dønningerne forude, naar en Flok fjantede Delfiner stak Ryggen iveiret, saa glinsede og glitrede Skummet som det flydende Sølv; engang imellem steilede der nogle sexkantede Tingester af Flyvfisk op over Havfladen, naar

Haien var efter dem og de ikke kunde klare sig dernede. Det var alt, hvad der lod sig observere.

Kaptainen gik og slæbte paa sin Kikkert op og ned ad Kommandobroen og bandede fælt:

„Hvad bliver dette hersens til? Seilene hænge og slire og daske paa Masten; ingen Damp, ikke en Hatfuld Vind. Den Seilads kan jo gjerne vare ved til evig Tid, ja lige til Julehelligdage, om galt skal være.“

Solen brændte, Folkene laa og skibmandede og sludrede langs med den ene Skandseklædning, hvor de havde faaet hængt en Pjalt Seil op over to Haandspager.

Dækket brændte under Fødderne paa En, og Smaakreaturene brægede og galede henne i Hytten, som om de skulde give Aanden op.

Agterude havde vi fornemme Gjæster, en gammel, krumnæset Mand med Stjerner og Galloner, saa store som en knyttet Næve, lidt gul og forfalden i Ansigtet, men ret-tænkende og menneskekjærlig af Gemyt. Den Aften, han og Fruen og Datteren kom ombord for at seile med os til Europa, gav

han en Omgang Romtoddy til det hele Mandskab. „En lille En til?“ spurgte han — men nix, sagde Kaptainen, der bliver ingen Sild af den Makrel. Datteren! ja hende glemmer jeg aldrig. Noget saa deiligt, saa hvidt og rødt, saa ubegribeligt spinkelt og elastisk, kan Ingen forestille sig, uden den, der har seet hende, og den, der fik hende at se, blev staaende og gloede, saalænge der var en Trevl af hendes Kjole at øine.

Nede hvor hun boede i Kahytten var der som i Himmeriges Rige, hængt op med Silkegardiner og Speilglas og det røde Fløil, og naar Vinduet om Aftenen blev lukket op, lugtede der hen over Dækket som naar de røge Menigheden til i katholsk Kirke. Der laa hun den hele Dag og strakte sig paa sine Puder og Hynder og læste i Komediebøger eller sov. Hver evige Gang En af os havde Ærinde agterud, styrede han immer en lille Streg bi de Vind ad Vinduet til, bare for at faae et Glimt af hende at se, og jeg har mangfoldige Gange staaet ved Rattet og spekuleret paa, hvad Vorherre dog egenlig mente med at skikke saadan en lille Tingest

til Verden, — hun var blot til at se paa og faae Fornøielse af, til Arbeid og Nytte kunde hun ikke være. Den Aften, hun kom ombord med Familien, myldrede det inde paa Kaien af pæne, unge Mennesker, der vilde sige hende Farvel, men hun gik imellem dem, som om det havde været Kaalstokke, og keg hverken til høire eller venstre.

Saa gabede hun engang imellem og strakte sine hvide, smaa, runde Arme iveiret og begyndte at skjænde paa Familien, naar hun ikke havde andet at bestille:

„Nu har jeg reist saa langt,“ sagde hun, „og seet alt og dog intet oplevet, slet intet. Maa jeg spørge Jer om, hvad jeg skal skrive op i min Bog, hvad jeg skal fortælle i Vinter, naar vi komme hjem? Aurelia havde sine Røvere at brillere med, Franziska Ceder-skjold vilde de forgive, og Fru Harmens gjør sig interessant med det evige Jordskjælv, hun oplevede ved Neapel — jeg har slet ingen Ting at tale om, jeg Stakkel! Er det Ret af Jer, mine kjære Forældre, som Gud ene har sat her i Verden til at sørge for min Fornøielse? Maa jeg bede om, strax at komme

til at opleve noget, noget Stort, noget Rædsomt, noget Umuligt, som kan fylde min Sjæl, ryste og bevæge den.“

Saadan blev hun ved, da Faderen sad og saae sig glad paa hende og trøstede hende det bedste, han kunde. Han vilde, min Sjæl, gjerne have bragt hende Maanen ned i sin Buxelomme, hvis blot Nogen havde viist ham, hvordan han skulde fange an dermed.

For den Sags Skyld gjordes det ellers ikke nodig, han kunde sku spare sig Uleiligheden. — Det lille Barn kom endda til at opleve noget, inden hun naaede hjem.

Saa havde vi paa samme Reise en Fanømand ombord, høi og velvoxen, urimelig stærk og et af de kjønneste Mandfolk, man vilde se for sine Øine, — af en Matros at være. Forresten havde han taget begge Examinere, og manglede blot en Fart endnu, for at gaa ud som Styrmand. Han hed Danielsen og var som besat lige fra det Øieblik, den lille Frøken Esther kom ombord. Hvad Fanden han skulde tage sig for, saa sakkede han altid agter ud og stod og strakte Hals for at faae et Glimt af Jomfruen at se. En Dag tog

han en kleine Hvidroe og skar den kunstfærdig til som en Tulipan, stak den saa paa en hvid Pind og fæstede den med en Klat Beg nedenfor hendes Vindue. En anden Gang fik han Hunden stillet op paa Svandsen med et Svaberskaft i Favnen, for at den skulde præsentere, idet hun spadserede forbi. Ja, hvad den Knægt kunde finde paa! Naada! Saa om Aftenen i Magsveir tog han Harmonikaen frem og gav sig til at lire udenfor hendes Vindue og sang dertil:

Der var engang en lille Fe
Med lysebrune Haar,
Den deiligste man vilde se
Og næppe tyve Aar.
Hun lo og jubled' Dagen lang.
Og alt om hende lo og sang.
Naar blot hun saae derpaa.

En anden Gang hed det:

Du søde, lille Pige!
Hvor er Du dog vidunderlig,
Det er slet ikke til at sige,
Hvor umanerligt jeg holder af Dig.

Saadan kunde han blive ved den hele Nat, indtil Maanen gik sin Vei og Stjernerne bleve blege, bestandig gjorde han et nyt Slag og

rykkede hende lidt nærmere paa Livet, men varsomt og forsigtigt bar han sig ad, den Rad! og hver evige Aften fik hun sig en ny Vise, for han lavede dem selv, skal jeg sige os, — og saa sang han! høiere og høiere! — Gudfader bevares, hvor det lød! — aldrig i mine Levedage har jeg hørt en Røst saa nedrig grov, saa skrattende og falsk som hans. Hver Aften blev det lille Vindue lukket op, naar han kom, og en Aften, — ja, jeg troede næsten ikke mine egne Øine, — men jeg saae en snevid Haand række sig ud som en Præsenterbakke med en skrællet Appelsin paa. Appelsinen aad han, ligesom Abraham, eller hvad den Gut hed, der slugte den forbudne Frugt i Paradisets Have, dernæst kysede han Haanden, men det blev hun vred over og trak den saa hurtig tilbage, som om hun havde brændt sig, lukkede Vinduet i og hev det gule Silkegardin for.

Hvad det blev til med Danielsens Søvn, derom veed jeg ikke stort at fortælle. Han var paaferde fra den tidlige Morgenstund. Altid fandt han paa noget nyt og altid dreiede det sig om Kahytten agterude. Han tænkte

kun paa hende. Vi Andre pyntede os ikke videre, som I vel kan forstaa, vaskede og kæmmede os heller ikke tiere, end det haardt gjordes nødig — det vil sige, slet ikke. Danielsen derimod stod hver Morgen før Fanden fik Sko paa, med en lille Stump Speilglas klinet op foran Spillet, toede sig og redte det prægtige sorte Haar i lange Krøller, saa de flød ned omkring Hovedet paa ham som Proptrækkere, — altid i Søndagsklæder, altid lakeret og med reent Linned. Fanden veed, hvor han fik det fra.

Gav han sig saa engang imellem Stunder til at snakke med Kammerater forude, kom han med nogle forrygende Ideer: Fornemme Folk vare langt bedre end alle Andre, dem havde Vorherre lagt sit Hvedebrød i, Borgerfolk vare kun for Rugbrød at regne, og saadan noget forbandet Sludder, som vi sad og dunkede hverandre i Siden til.

Saa var det en Aftenstund i Platfodsvagten, — jeg husker det som min Katekismus, vi havde faaet en Mundfuld Vind igjen ret agter ind og sjokkede af med hver en Klud vi kunde føre. Solen var gaaet ned og Himlen og Havet langt ude røde som en Ildebrand.

Jeg stod ved Rattet, lidt længere borte sad Frøken Esther i en hvid Kawai, af dem med Dusker paa, men noget fra hende, paa en opskudt Trosse ved Skanseklædningen, sad Danielsen og flossede en usyet Hampgarnsmaatte med Stjerne i, som skulde ligge udenfor hendes Dør. Han flossede da Fanden ikke, kan jeg tro, men lod kun saa, mens Øinene fulgte efter enhver af hendes Bevægelser, og de straaledede og lyste og glimrede, de Øine, mens hun smilede og strakte sine smaa Saffiansfødder ud for sig. Jeg lod begribeligviis som ingenting, fløitede efter lidt mere Vind og dreiede Knag for Knag, men lagde alligevel nøiagtig Mærke til, hvad der gik for sig. Saa gav Danielsen pludselig et dybt Suk og lod Naalen med Kabelgarnet dratte ud af Hænderne, Maatten ogsaa. Hun derimod lænede sig magerlig tilbage i Gyngestolen og sagde:

„Naa, hvad var det saa, Han vilde fortælle mig igaar Aftes? Kom kun frem med det. Der er Ingen, som hører Ham.“

Først sad han og vrikkede med Kroppen som en, der ikke kan sit Bestik, saa dumpede han ned paa de spulede Dæksplanker, der-

efter brød det frem, som en Plaskregn, som en Stormvind som en Tordenbyge. Ja, hvad han sagde, kan jeg ikke gjentage, det var som om han læste udenad af en Historiebog. Fanden skal fare i mig, om jeg nogensinde har hørt kjønnere Ord. De lød som Musik, som en Klage, som en Velsignelse over hende. Hun var hans Forsyn, hans lebedige Vorherre, hun var den, han havde holdt Udkig efter i de lange Nattevagter, naar Himmel og Hav blev til et, den, han havde tænkt paa, drømt om, længtes efter, ventet at finde. Han var kun en fattig Sømand, en Gut, der ikke nær ansaae sig for god nok til at leve i den Luft, hun aandede, men alligevel holdt han af hende, tilbad hende, som de tilbad Motter Marie i de katholske Lænder; — vilde hun bare være ham lidt venligsindet, skulde hun blive priset og takket, til han kneb Øinene sammen, han vilde slide og slæbe for hende, rydde hver Steen af hendes Vei, aldrig forlange bedre Lykke, — saadan blev han veed at forfare og brodere væk i det uendelige.

Hun, den lille, fornemme Dame, laa og viftede sig og spilede sine store, sorte Øine op,

først gyngede hun lidt, saa satte hun Fodspidsen frem paa Dækket og gyngede stærkere mens det trak op til en Byge i hendes Ansigt. Noget saa fjantet, saa utroligt, saa ubegribeligt umuligt havde hun aldrig hørt, dernæst sprang hun med et Sæt op fra Stolen, hyllede sig tættere ind i sin Silkekawai, slog med Nakken og gik tilbage til Kahytten med de Ord:

„De er jo fra Forstanden.“

Dermed var den Prædiken ude. Han blev staaende, som om han var spigret fast til Lønningen. Aldrig har jeg seet ham kjønnere, den Fanømand! Heller aldrig har jeg seet et mere desperat og ulyksaligt Menneske. Jeg var sku selv bedrøvet og dreiede mig lidt om ad Nathuset til, for at han ikke skulde mærke, jeg stod og observerede ham, saa sank han sammen som en aftrukken Uldstrømpe, hans Hoved faldt ned paa Brystet, og dermed var Komedien endt for dennegang.

Men nu kommer først det Fæle i Historien. — Ingen Sludder derhenne! Vil I have mig til at fortælle, skal I, min Sjæl, være andægtige og holde Mund saalænge.

Det var da selvsamme Nat, Klokken henimod to. Søen gik rolig, Skvalp ved Skvalp, vi løb en otte Knob vel, maaske lidt mere. Det gnistrede og glimrede foran Bougen og i vort Kjølvand som titusende Millioner Diamanter; vi havde vore Lanterner oppe, Ud-kiggeren sad og sov paa sin Post. Alt var som det skulde være.

Saa kommer der en forrykt, engelsk Manuar deisende klods ind paa os, knuser vor Styrbords Laaring og rakker os til, saa Gud maa sig forbarme. I kan nok forstaa, der blev et Brøl og en Tørnen ud. Alle Mand paa Dækket, mørkt og sort som i Helvede, ingenting at se, vi hørte bare deres Hib! Hib! mens de kappede Godset og huggede Tallierebene væk, for at gjøre sig klar af os. Lidt efter var han borte, forstaaer I! Han ventede ikke for at se, hvad der blev af os, det maatte vi selv om -- godt Kammeratskab, hvad? Saa peile! to Fod Vand i Lasten! fire Fod Vand! alle Mand til Pumperne! saa Skrig overalt, og imens ligger det ulyksalige Fartøi og rokker og krænger som en fuld Mand.

Det Hele stod forresten ikke længe paa.

Mere og mere Slagside, Lønningen svaier allerede langs med Vandet, Søen skvulper dvask hen over den. Hvad nytter det at slide sig ihjel ved Pumpen? hver af os vidste nok, hvad der forestod. Forude, omkring Fokkemasten, trængte Folkene sig sammen, bævende, forsagte, Nogle i den bare Skjorte, Andre i en Uldtrøie, Nogle bad, Andre bandede, ligemeget hjalp det. Natten var mørk, har jeg sagt, de saa intet, de hørte intet, de følte kun hver Dønning, som bragte Skibet til at ryste. Af og til kom en Sø hoppende ind mod Lønningen i en lang, perlende Skumstribе og styrtede hen over sig selv igjen med et vældigt Klask. Henne ved det agter Vant stod en gammel, fed Negerkvinde og hvinte i høien Sky. Hun var kommen op lidt paa tværs, det Skind, og havde ikke faaet Stunder til at tage mere paa sig end en stor, bulet Panamahat; det lille Nussebeen var vist bange for at blive solbrændt, og hørte med til Selskabet nede i Kahytten; men hvem tænkte paa dem nu, — hvem brød sig vel om dem i et saadant Øieblik, andre end den Fanømand Danielsen? Døren var lukket, ja, det skulde

godt forslaa, Skulderen til, saa et Stød, det gik som naar et skjørnet Seil blæser ud af Liget. Den lille skreg, Natlampen brændte foran hendes Køie, hun havde ligget og drømt i sine Silkehynder, da det høie Mandfolk i rød Skjorte og ellers ikke andet en Buxer paa, stod foran Sengen og ruskede i hende. Saa-dan noget havde hun aldrig mødt for sine Øine.

„Hvad vil I? Hvad vover I? Hvad er der paaferde?“ skreg hun og trak hurtigt Tæppet op over Hovedet.

„Vi er lige ved at forlise,“ sagde han, mens Tænderne klaprede i hans Mund; „inden ti Minuter ligger hele Graien paa Havsens Bund. Kom, jeg vil frelse Dem.“

Hun græd og bad, talte om Papa og Mama, det svarede han ikke paa, fik et Skjørt om hende, et Tørklæde om Bryst og Skulder, saa tog han Barnet i sine Arme, — kunde de ikke leve med hinanden, vilde han idetmindste have, de skulde dø sammen.

Ude paa Dækket saae det inte videre rart ud; al Mandstugt var tilende, hver tænkte kun paa sig. Folkene løb imellem hverandre

medens Skuden krængede og sukkede og stønnede som en Kæmpe paa Sotteseng. Var det en Kabysdør eller et Skot, eller en Redningsbøie, Danielsen fik fat i? Hvem veed det, men her kom hans umaneerlige Kræfter ham tilgode. Han skaffede sig Plads med den ene Arm og bar hende som en lille Bylt Tøi under den anden. Da laa vor Læside næsten lige med Vandspeilet, mens de gjorde en ugudelig Kvalm for at faae Laaringsfartøiet frit paa Hjulkassen og jumpe ned i det. Saa bragede det, saa duvede det, saa hvinte de af Rædsel og Forfærdelse, saa skiltes hele Kisten ad og slog Dækket tilveirs, mens Kapteinen endnu blev staaende støt i det ene Vant med Kikkerten under Armen.

Den Fanømand gik tilsøs med hende liggende op til sit Bryst.

„Vorherre være din syndige Sjæl naadig!“ sagde jeg, da han drev bort, og derefter saae vi ikke mere til ham dengang.

Pas nu vel paa, Manne, og hør nøie efter! Her begynder det pæne af Historien.

Det var altsaa en Dag i Jevndøgn, paa den Tid, Træerne miste deres Spilleværk af

Blade, og Blomsterne staa og neie sig flade, for at tage Maal til deres Grav. Da tudede de og blæste paa Krumhorn oppe i et stort Slot med en Fandens Mængde Vinduer og forgyldte Flagknapper paa Taarnene, hvor Fløien pegede mod Vest, skjønt Vinden var stik i Øst. Herskabet skulde paa Jagt den Dag og vilde lige til at tørne ud, hvorvel det var tykt Graaveir og Skyerne hang ned til Regn. Gaarden stod fuld af Heste og Tjenere og Lakaier, og Hundene gøede og Piskene knaldede, til man ikke kunde høre, hvad man selv sagde. Saa ringer det paa Porten, en Gang, to Gange, og strax efter kommer der en lille gulmalet Fjælevogn med en Hest for, rullende ind i Gaarden. Paa Bagsædet sad et Par Personer, som Ingen gav videre Agt paa, men den, der sad foran og piskede paa Krikken, for at den dog skulde komme lidt maneerlig ind i det fornemme Selskab, ham lagde Alle Mærke til. Det var en prægtig, fed Mand, deilig at se paa, med et Par gloende Øine og tykke, sorte Bakkenbarter, flettede sammen i en Tamp, som naaede lige ned til Hjertekulningen.

I maa endelig ikke spørge mig om den Mands Navn, for min Blufærdighed forbyder mig at sige Jer, at det var mig selv.

Naada! vi kjørte, Herskabet stod og gloede, og der kom en lang Reie af Lakai hoppende hen imod os og spurgte, hvad vi vilde, og sagde, vi maatte inte kjøre ind i den Gaard.

„Sludder!“ svarede den deilige Mands-person og kjørte videre. Men da de saa paa samme Tid tudede et nyt Jagtsignal, spidser vor Hest Ørerne, steiler og begynder at danse paa Bagbenene. Derefter sætter den forbandede Kameel lige midt ind i Jægermændenes Klynge og stiller sig op i Række og Geled med de andre Heste. Forstaar I! Den havde ikke glemt sin Lærdom fra gamle Dage, før den kom i Vognmandens Klør. Den kjønne Kusk sad og piskede paa og filede Asenet i Munden det bedste han kunde, ligemeget hjalp det, det var umuligt at faae Styr paa Kareten. Saa kommer der en gammel, gulladen Herre tilsyne oppe paa Slotstrappen, og ved Siden af ham en tyk og fed Kammerat med røde Øine og et lille, bitte Hoved. Den

Sidste gav Lakaierne Ordre til at jage *det Pak* ud, som vovede at trænge ind til det høie Herskab. Men saa reiser en i Vognen sig og raaber:

„Tøv lidt, I Folk, lad mig først faae Gouvernøren itale. Jeg har et Budskab at bringe ham.“

„Hvad vil I Gouvernøren?“ siger han, den Gulladne, og gik ned til Vognen.

„Jeg har et Ærinde fra en, der har været borte og henfaren i mange Aar. Med Forlov at spørge, har I aldrig havt en Datter her i dette Huus?“

„Jo desværre!“ svarede den Anden med et Hjertesuk; „men hun er død.“

„Det kan gjerne være, men hvis hun nu alligevel ikke var rigtig død?“

„Tal Mand! tal! Hvad mener Du?“ siger den Gamle og stod og trippede. „Jeg har jo seet hende gaa tilbunds i Havet lige for mine Øine.“

„Det har jeg ogsaa, men hun kom sku op igjen. Jeg sætter nu, hun var bleven frelst af en brav Mand, bjerget ind til et øde

Eiland, vilde den naadige Herre da blive rigtig glad ved at spørge Nyt fra hende?“

„For Gud i Himlens Skyld! tal og fortæl os, hvad Du veed,“ bad den Anden.

„Ja, tøv lidt, vi maa gaa retfærdig tilværks, — jeg sætter, hun havde giftet sig med samme Mand, som frelste hende, hvorvel han var af ringe Stand, — og hvis han nu var saadan en styg og kvabset en, med Lanterne paa Næsen, som Kammeraten ved deres Side, der nylig kaldte os for Pak — vilde De saa alligevel gjerne høre fra hende?“

„Min Datter! mit eneste Barn! Arvingen til alle mine Godser, gift med en Sømand, en Matros, det er jo umuligt!“

„Nei, Gud er det ikke, nei!“ raabte den deilige Mandsperson med blanke Hatten paa. „Gift blev hun, for da vi frelste os paa det Eiland og fik bjerget ind fra Vraget hvad vi kunde, var det mig, der forrettede Vielsen og gjorde dem til Mand og Kone.“

„Du!“

„Ja, Herskabet maa endelig undskylde, at vi ikke først lod lyse i Kirken og skikkede Bud efter Klokker og Degn, formedelst der

var saa lang Vei til dem. Jeg forrettede Vielsen og skrev det ind i min Bibel, saa alle de hellige Mænd kan være Vidner til det. Sidenefter, da vi bleve tagne op af Hvalfangeren og bragte til New York, lode de sig vie om igjen i en Kirke og deres lille Barn døbe paa den samme Dag.“ Dermed skubbede jeg Danielsen frem, for jeg var bleven træt af den megen Snakken. „Nu Du, Fanømand, træd an!“

„Det er sandt altsammen,“ siger han, „jeg frelste hende og bragte hende iland paa en ubeboet Ø; der har vi levet i fem Aar, saa seilede en Hvalfanger os til New York, hvor vi hørte, at Gouvernørens Familie var bleven optaget af en Damper, just som Vraget sank. Hun længtes altid efter sine Forældre. — Vil De se deres Datter, naadige Herre?“

„Min Datter, min Datter!“ raabte i det Samme en bleg Frue oppe fra Trappen, „hvor er hun?“

Da gik Danielsen hen til Vognen og løftede en lille, solbrændt og velnæret Kvinde ned fra Agestolen. Hun slog det uldne Tørklæde tilside, som hun havde bundet over sin

Hat, gjorde to Sæt op ad Trappen og laa i sin Moders Arme. Forstaaer I, Manne! Det var Frøkenen, det var Esther, den fornemme, blege Pige, som før ikke fandt Jorden god nok til at sætte sine Fødder paa, hende, som vilde opleve noget umuligt — hun kyssede sin Moders Kind, Haanden med, Finger for Finger, saa fløi hun i den gamle, gule Gouvernørs Arme, derefter om igjen paa en frisk, og hvor de gloede og smilede og hviskede det hele Kompagni omkring os, — men Damerne saae dog mest paa den kjønne Kusk, hvis Navn jeg ikke vil sige Jer.

„Og i saa lang Tid lod Du os være uvidende om Dig,“ sagde endelig Gouvernøren og tørrede sine Øine.

„Ja, Herskabet maa heller ikke være vred for det,“ svarer Kusken. „Posten gik noget uregelmæssig fra det Eiland; og der var ingen rigtig Jernbane at faae Bud med.“

„Men dit Barn, Esther, hvor er dit Barn?“

„Arvingen! Han er min Sjæl her,“ — og saa gaaer jeg, eller hvad jeg vilde sige, den deilige Kusk, hen til Vognen og hiver en Hakkelsepose op, hvorfra der stikker et

lille nysseligt, rødkindet Hoved. Jeg havde nemlig forvaret den kleine Tingest nede i Hakkelsen og snøret Sækken sammen om hans Hals, for at han ikke skulde fryse underveis.

Saa blev Ungen halet op og vendt og dreiet og funden god, og Motter græd og den gulladne Fatter græd, og der blev ingen Jagt af den Dag.

Hvad er der mere at fortælle? Den Fanømand vilde først dreie af og gaa tilsøs igjen, da Familien ikke fandt ham god nok; — veed I, hvad den lille Esther gjorde? Hun pakkede ogsaa sit Tøi sammen og forsikrede, hun maatte følge sin Mand hvorhen han gik. Saa blev det strax blank Veir igjen, og Bygen drev over. Nu sidder han som en fornem og rig Mand ovre paa sin Herregaard, og hans Frue seer sig glad paa hans kjønne Ansigt, og hvergang det stormer og kuler udenfor hendes Vinduer, tænker hun paa, at Vorherre dog var saa freundschaftlig og fideel, at opfylde hendes Ønske, da hun drev af med vor Damper. — *Hun kom alligevel til at opleve noget.*

Fra Stranden.

I.

Et Skibsvrag.

Der seilede en ny og fuldrigget Brig ud fra Havnen, for at gaa til China i Sydhavsfragt; det var en Begivenhed for Byen, — saa stort et Skib, og første Reise! Venner og Bekjendte samledes nede ved Bolværket for at bringe det sidste Farvel, og yderst ude paa Havnedæmningen stod en særskilt, lille Kreds, der var nærmest interesseret i det bortseilende Fartøis Skæbne. Det var Skibsbymesteren Jens Olsen og Skibets Rheder, Konsul Bagge, med sin Familie. Olsen havde høstet mange Lovtaler for det smukke Skib, og han modtog dem med Værdighed, som en ædel Selvbevidsthed giver. Han besvarede i dette Øieblik en ny Kompliment, og øgede selv lidt til, for at gjøre den mere fyldig.

„I har Ret, Mester Siple, I har min Salighed Ret! det er slet ikke overdrevent, hvad I siger, Ære den som Ære bør! Det Fartøi har kostet dygtig Hovedbrud og mange vaagne Nætter, inden det kom saa vidt. Jeg holder ikke af at rose mig selv, det maa Andre om, men jeg vil nok forbande mig paa, at der aldrig er seilet bedre sammentømrede Planker ud af Frederits' Havn, saa faaer Vorherre at hytte det for Resten.“

„Hvis hun ikke løier af og den Vind bliver staaende støt,“ sagde Konsulen, som holdt af at udtrykke sig i Sømandssproget, „kan hun seile Skagen ud som en Sok inden imorgen Aften.“

„Hun gaaer, hvordan saa Leiligheden er,“ forsikrede Olsen beskedent, „hun behøver ikke mere Vind, end jeg kan holde i min gamle Hat; sikken Rigning! Se blot, hvor den danser henad Søen som en Hættenterne, og saa gaar Solen just ned nu og lægger sig derhenne over Vandet, hun seiler i det røde Guld, betyder det ikke Lykke og hollandske Dukater, saa veed jeg ikke, hvad det skal være.“

„Bare de vel vare hjemme igjen,“ sukkede Frøken Bagge og slog Øinene melankolsk op mod Himlen, „det er en grusom lang Reise.“

„Frøkenen tænker nok paa Kjæresten, den unge Kaptain; han bjerger sig nok den Fyr, et Dæk som det han har Fod paa, er ligesaa sikkert, som om han laa forvaret i deres Dragkisteskuffe.“

„Men Veien er saa lang, saa lang, ud til Kina, blandt alle de fæle, sorte Mennesker, hvad kan der ikke hændes, inden Frits kommer igjen.“

„De skal være saa grusomme,“ forsikrede Moderen, „de drukne alle deres smaa Børn, og naar En bare forseer sig det mindste, bliver han strax presset ind som en Rullepølse mellem to Bræder og savet midt igjennem.“

„Paalangs!“ tilføjede Sønnen, som gjaldt for en Videnskabsmand. Paalangs!“

Skrædermester Peder Siple havde staaet og lyttet til Samtalen med dyb Opmærksomhed, han hostede lidt og tillod sig derefter en Bemærkning:

„Alt dette med Savningen er dog for ingenting at regne; det andet med Haifisken

er langt værre, efter min Mening. Jeg kjendte en Mand, vi syede for, som ogsaa drog paa Kina, han sad en Dag og kalfatrede udenbords, saa stak en vemmelig, lang Hai op af Vandet og klippede ham midt over, som om det havde været en Sytraad, — midt over! Mads sad og betænkte sig paa dette, derpaa raabte han: Har Fanden taget Buxerne, kan han gjerne faae Trøien med. Efter disse Ord lod han sig dratte ned i Vandet, og saa slugte det Asen til Hai Resten af ham. Han har saamænd endnu ikke klareret den sidste Vest; jeg veed ikke, hvor jeg skal skikke Regningen hen, Haien nytter det vist ikke at rykke; men det kan ogsaa være det samme, siden han kom saa malproper afdage.“

Efter denne Ligtale tog Peder Siple en stor Tobaksdaase frem, smækkede med Langfingeren paa Laaget og bød Konsul Bagge en Pris. „Tag Dem kun et lille Stød,“ opmuntrede han, den er fra Jørgen Brosbølls Fabrik, han henter Varerne lige fra Spanskland, hvor Snustobakken voxer.“

„Uh! hvor det et ækelt med den Matros, som blev klippet midt over,“ sagde Frøkenen.

„Kom Moder! lad os gaa hjem; jeg vil bestemt drømme om Haifisk lige til Frits vender tilbage.“

Udenfor Byen, hvor Trelde Skov gaaer ned til Stranden, stod en lille Pige og skyggede med Haanden for sig, medens hun stirrede ud efter det bortseilende Skib. I Middags tog de Afsked, hun og Jens Kasper, da hun havde syet Navn paa hans Linned og foræret ham den store, røde Uldtrøie, hun strikkede sidste Vinter.

„Du vil ikke glemme mig i de fremmede Lande, vel! Husk, jeg sidder her paa Trelde-næs i Dødsens Angest og tæller Timerne til Du kommer igjen.“

„Hvad kan det nu nytte at tude for det?“
trøstede Jens.

„Nei, det kan ikke, men skriv blot flittigt og skik Brevet til Skolemester Frank, saa flyer han mig det. Jeg skal gaa hver evige Søndag i Kirke, om Fredagen med, hvis jeg faaer Lov dertil, og bede for Dig, saa lyser Vorherre nok op og Du kommer vel hjem og vi faae hinanden.“

„Ja, lad os nu bare ikke blive hoitidelige

jeg kommer sku nok hjem, det har ingen Nød, jeg er da ikke af Sukker. Men Du skikker Dig vel Karen, hører Du, og danser ikke med den Nebbegaards Kusk. Til Gjengjæld skal jeg spare min Hyre og bringe en kjøn Postelins Thepotte hjem og et Stykke Kattun, kanskesig at der følger en Silkeklud med, hvem veed hvor galt det gaaer; saa kjøber jeg mig en Baad og seiler paa Bogense, og Du faaer Mosters Hus med de halvanden Vinduer i; det skal gaa strygende, kan Du tro. Kom og kys mig, Klokken er mange, farvel min Hjertens allerkjæreste Ven! engang til, nok engang! men Du danser inte med den Nebbegaards Kusk!“

„Det hører Gud!“ forsikrede hun med vaade Øine, „jeg danser ikke med Nogen. Farvel i Vorherres Navn! Vil Du gjøre mig en stor Fornøielse, saa stik dit hvide Tørklæde ud fra det forre Vant, naar I seile forbi, jeg bliver her og seer efter Jer.“

Det lovede han, og Karen stod nu og stirrede og ventede med foldede Hænder, da Skibet kom tilsyne udenfor Pynten; men Jens Kasper var en uordholden Person, han stod

nok ved Vantet, og saae hende ogsaa mellem Træerne derinde vinke med Haanden, men stak alligevel ikke Tørklædet ud. Det var saa flovt, at Kammeraterne skulde lægge Mærke dertil.

Saa seilede de og naaede Bestemmelsesstedet, lossede Ladningen, toge en ny ind og seilede igjen. Barken bar sit Navn med Rette. „Lykkens Prøve“ opfyldte alle Bygmesterens gyldne Løfter, den havde en dygtig og aarvaagen Fører og uforfærdede Matroser. Hvergang der kom et nyt Brev til Konsul Bagge, bragte det en ny og lykkelig Tidende. Ved Madeira havde de redet en Orkan af uden at miste en Tovende, i Skjærgaarden udenfor Kanton havde de overseilet en Sørøverjunkte just som den vilde hægte sig fast for at borde dem, paa Bombay Rhed hørte de hver Dag Klokkerne ringe for Koleraligene, selv havde de ikke en syg Mand ombord. Det var nu paa andet Aar, de seilede med fuld Fragt, i Vinter skulde de vende hjem igjen, saa var Reisen tilende.

Hvilke lysnende Haab, hvilke Drømme, Længsler og Planer blev der ikke næret i

den lille Verden ombord, naar Dækket var spulet, Tovværket skudt op og Mandskabet laa i Læ under Solseilet og stirrede hen paa den dybe, blaa Himmel.

Agterude sad den unge Kaptain og indførte nøiagtig enhver Hændelse i Journalen, saa lukkede han Kahytsdøren, tog en Mængde smaa Pakker frem fra Skufferne, aabnede og udbredte dem paa Bordet. Der var først et nydeligt Stykke lysegult Silketoi fra Nanking, en vidunderlig deilig Perlerække fra Ceylon, Paradisfuglefjer, Gud veed hvorfra. Alt hvad Hændelsen lod ham møde, eller hvad hans Fantasi kunde udfinde, laa sammenhobet her, ordnet og indpakket og atter indpakket til *hende*, som ventede hjemme og drømte om, at han var klippet over af Haifisken.

En Dag blev han vækket af sine Grublerier ved en frygtelig Støi paa Dækket; man kan da heller ikke sidde med Hænderne i Skjødets og drømme bestandig. Samtalen deroppe var begyndt ganske fredelig, og angik det samme idag som igaar og alle andre Dage.

„Halvtredie Aars Hyre paa *en* Tallerken,“

bemærkede en alvorlig Fanøbo, „for den Mønt kan jeg magelig købe mig et Huus og en klinkbygget Jolle, gaa paa Fiskeri og være min egen Herre herefter.“

„Sludder! Hvad skal det blive til? Buxerne om Hælene, Fattigdom op til Ørerne, hver Dag et og det samme, sikken en Fornøielse! Saa veed jeg sku det, der er besser.“

„Ja, det er sandt, Styrmand Hermansen,“ sagde en Tredie, „det mener jeg med. Jeg vil give Motter alle Pengene, paa en lille Klat Sølv nær, saa kan hun drage Drengen op, mens jeg gaaer paa en ny Fart og tjener mere.“

„Ja, Du er et godt Bæst, Du! — dele med Motter, altid Motter! — hun kan klippe dine Øienlaag af, og nappe Dig Knapperne af Koften, dele med hende skal Du alligevel. Sludder! Jeg beholder hvad jeg faaer; det hun ikke seer, den Sjæl, har hun ikke Ondt af. Jeg skifter min Hyre i to ligestore Parter, Sludder! i tre, saa tørner jeg ud, paa Ryggen af en Hest eller ovenpaa Ruffet af en Droschke, Sludder! en Karet af Mahonie; til Skoven, til Kroen, til Slaraffenland, Fanden

i Vold! — Sei Du lille Pige i de røde Strømper, vil Du med saa sid op. Vi spise to Gange til Middag: Pandekager, Bygssuppe med Sirup, en stegt Gaas og en god Bolle Punsch til, saa om igjen, samme Tørn den næste Dag. Det liver op og det er til at huske paa med Behagelighed, naar man skal til at gnave Beskøiter igjen.“

Saaledes fortsattes Samtalen i det Uendelige. Bornholmeren Hermansen var den veltalende Ordfører paa Dækket. Hans røde Ansigt med de smaa Øine, den fladtrykte Næse og en Mund, fra hvis Vige Tobakken idelig dannede to mørkebrune Floder ned mod Hagen, udtrykte kun Lyst til Løier og ikke andet. Denne Dag bleve Løierne til Alvor. Da Kaptainen kom op fra Kahytten, saae han en lille Skibsdreng ligge henstrakt paa Dækket og med klynkende Skrig strække en blodig og mishandlet Haand iveiret.

„Hvad gaaer her for sig?“

„Det er den lille Hvalp, Asmus, som Ingen kan faae Skik og Maneer paa. Har han nu ikke været inde hos Kokken i Kabys-

sen og grisset sig til, og saa tørrer han ganske frimodig Poterne af paa Fokken.“

„Hvad vilde han i Kabyssen?“

„Kokken fortalte i Middags, at Drengen var bleven skikket ind for at stjæle Panderkager.“

„Føi, føi! ja hvad det Afskum dog kan finde paa.“

„Hvem har saaledes tilredet din Haand?“ spurgte Kaptainen.

Drengen stammede og saa sig frygtsom til Siderne, han vidste, at der i hele denne Kreds ikke var en Eneste, som han kunde vente Medhold af.

„Styrmand kom til at træde lidt paa mig med Spidsen af sin store Træskostøvle,“ mumlede han frygtsom.

„Sikken en Skurk; der er ikke et sandt Ord i, hvad han siger.“

„Jeg synes dog her er Syn for Sagen,“ ytrede Kaptainen.

„Det er Sludder og den sorteste Løgn alligevel, jeg har ikke rørt ved ham med Spidsen af min Støvle. Det var sku med Hælen.“

„Saadan noget ligner Dem ellers ikke, Styrmand Hermansen.“

„Ikke sandt! Det skete ogsaa ganske uforvarende. Jeg vender mig om, og saa stikker det Bæst Haanden ind under min ene Hæl. Op med Dig, Du, og lad os faae Dig kureret igjen.“ Dermed tog han Drengen i Nakken og drog ham hen til Forlugen.

Kaptainen forsvandt atter i Kahytten for at lægge sine Klenodier tilbage i Skuffen, Matroserne gik til deres Arbeide og Hermansen blev alene med Drengen. Han saae sig om.

„Du vil altsaa forklage mig, Du! kalde Kaptainen op paa Dækket, volde Ufred blandt Mandskabet og lyve mig paa?“

„Styrmand sagde, jeg skulde gaa hen og tage en Pandekage til Dem,“ ytrede Drengen frygtsomt og dæmpet.

„Det var for Spøg. Er det rigtigt at stjæle Pandekager? Skal Du gjøre, hvad der ikke er rigtigt? Jeg skal lære Dig, kan Du tro.“ Dermed tog han Asmus i Trøiekraven, ruskede ham heftigt og kastede ham omkuld. Den ulykkelige Dreng greb for sig og rev,

idet han faldt, en Tjærepøs om, saa Indholdet flød hen ad Dækket. Styrmanden udstødte et Brøl.

„Men Du forbarmede Gud! Hvad er dog det, dit Afskum finder paa. Du vil altsaa reentud chikanere mig, spille Tjære henad det rene Dæk. Ja nu maa jeg bede Jer, lille Steffen og Jens, komme herhen og hjælpe med at faae Skik paa den Sag. Du tager i Nakken paa ham, Du i Benene, saa lægge I ham forsigtigt hen over den store Vandtønde der, og holde fast medens jeg smører ham. Vil Du tie, din Hund! skriger Du, smider jeg Dig levende ud til Haifisken.“

Befalingen blev villig og hurtig udført, Drengen laa henstrakt paa Vandtønden, han vovede ikke at skrige, men græd og bad for sig og rakte Haanden op mod Styrmanden.

„Sludder!“ sagde Hermansen, „Du vil takke mig for det siden; der staaer skrevet, at man skal drage de Unge op i Tugt og Herrens Formaning.“ Dermed tog han en smækker Tovende og gik nærmere hen til Tønden. „Ligger Du godt, lille Asmus, rigtig godt? Ja, jeg kan se det paa Dig. Nu er

der dem, som paastaa, at en Rem skal kunne smøre bedre igjennem end et Tov; jeg hørte det engang af en Rytter, men jeg holder dog paa en Ende. Tilstaaer Du, førend vi begynde paa Forretningen, at Du har fortjent den Dragt Prygl, jeg nu skal tildele Dig? Svar ærligt og svar i en Fart!“

„Ja, ja!“ raabte Drengen, rystende og ligbleg af Angest, „jeg har fortjent Prygl; mange Prygl, slaa blot ikke for haardt, lille, kjære Styrmand, jeg skal aldrig gjøre det mere, ikke for haardt,“ bad han og strakte den saarede Haand bønfaldende iveiret.

Der var noget i Drengens lidende Aasyn og i de store Øines bønlike Udtryk, som bragte Hermansen til at tøve lidt. „Ja, naar Du selv tilstaaer, at Du har fortjent Prygl, kan det i Grunden være ligesaa godt, som om Du har faaet dem, og vi vil ikke gjøre videre ved Sagen. Slip ham Steffen og gaa til Jeres Arbeide. Du, Hvalp, jumper ned og lægger Dig tilkøis og vasker først din Haand reen. Blodet gjør Pletter paa Lagenet og Dynen. Ja, der er nu hverken Lagen

eller Dyne i din Køie, men jeg sætter de var der, saa vilde Du grisse dem til.“

Drengen troede i Begyndelsen ikke paa hvad der foregik, hans straalende Øine saae op paa Styrmanden, han smilede, jublede, greb hans Haand, knælede ned paa Dækket og kyssede den. Derefter forsvandt han forude i Folkerummet. Lidt efter kom Herman- sen ned til ham.

„Hvordan har Du det? daarligt! rigtig daarligt? Det glæder mig, nu kan Du blive i Køien inat, Du duer dog ikke til at tage Vagt med og bestille noget. Hvorfor ligger Du med bar Hals og Bryst, hvad, Du har ingenting at tage paa, sikken et Afskum! Der kan Du laane mit, det naaer lige fra Fløiknappen paa Dig og ned til Kjølsvinet. Hvordan gaaer det saa med din Haand? Den gjør ondt. Det har Du godt af. Imorgen skal den smøres dygtig ind med Tælle, saa et Stykke Bramdugover. Der er ingenting i Verden saa godt som Tælle. Jeg har engang kureret en Mand med Tælle, som faldt ned fra Forremærs og knækkede begge Arme. Maaske var det kun den ene Arm; maaske var den ogsaa kun

halvflækket. Jeg smører kanske af og til lidt for tykt paa, det skal Du ikke efterligne, Asmus, hører Du! Naar jeg fortæller en lille Løgn deroppe, kan det tilgives mig, for det jeg er ældre og mere fornuftig, lyver derimod *Du*, saa vanker der Dask. Nu skærer jeg Dig et Stykke Brød, saa lægger Du Dig til at sove, og bliver liggende til jeg kalder paa Dig imorgen, din firbenede Skurk! Du behøver ikke at arbeide i de første Dage. Godnat Dreng! Hvad er der iveien, hvorfor græder Du og kysser min Haand? Læs dit Fadervor og sov saa.“

Styrmanden gik, kom igjen, pleiede, hjalp og skaanede Drengen, og tog siden den Aften hans Parti ved enhver Leilighed. Asmus fandt sit Forsyn i ham og fulgte ham paa hele Reisen, som en Hund følger sin Herre.

Tiden gik, Skibet seilede og Maalet nærmede sig. Kaptainen skrev lange Elskovsdigte, og Frøken Bagge sad og længtes efter at læse dem. Men nede paa Treldenæs sad en fattig Fiskerpige og spandt og vævede og saae flittig udaf den lille, solbrændte Rude,

hvordan Veiret var. Naar det trak op med Skyer til Storm, blev hun alvorlig og foldede sine Hænder til en Bøn, men naar Vinden sov og Solen skinnede, sang hun, og Arbeidet gik da langt hurtigere end ellers. Hver Søndag efter Kirketid vandrede hun ud paa Stranden og søgte omhyggelig det Sted, hvor hun sidste Gang havde sagt Farvel til Jens Kasper. Her satte hun sig ned i Sandet, og saa hen over Havet og blev siddende der og stirrede og stirrede mod den taagede Horizont, til Taarerne blændede hendes Øine. Saa gav hun sig til at regne efter, hvor mange Dage der endnu var til December; hun vidste det forresten nøiagtigt iforveien, hun tænkte jo ikke paa andet, hun drog sit Liv og sin Lykke fra ham, der skulde komme hjem i December.

Saa blev det Efteraar og Jævnøgnsstormene og de mørke Nætter kom. En Aften i Oktober blæste det en heftig Storm fra Nordvest. Skagens Fiskere kom frem imellem Klitterne, de havde hen paa Eftermiddagen faaet Øie paa et stort Skib, som Storm og

Sø drev nærmere ind mod Revet, trods alle de Anstrængelser, der ombord gjordes for at undgaa den truende Fare. Enhver af disse tavse Tilskuere vidste forud, hvad der forestod, men Ingen af dem anede, at „Lykkens Prøve“ her for første Gang svigtede. Det havde undgaaet Koralrevene, Sørøverne, Pesten og Orkanen, for tilsidst at bukke under lige ved Havnen.

Taagen og Gusen kom, Stormen tog til, Hav og Himmel syntes at flyde sammen i et sydende Skum, og inde paa Kysten reiste Flyvesandet sig i høie Hvirvler, eller strøg langs hen over Marehalmen. Redningsbaaden laa rede, et behjertet og frygtløst Mandskab ventede paa at gaa ud med den, men alt var Mørke, Taage, Skum, og intet Maal at styre imod. Henimod Morgengry laa der et raseret og splintret Vrag boret ned i Sandet ude paa Revlen, dets Spanter ragede afklædte og sørgende iveiret, de rullende Søer skyllede hist og her sønderbrudte Stykker af en sirligmalet Skandseklædning, Luger, Tønder, Stænger, Kister og Bomuldsballer ind paa Stranden. Hvor vare Folkene blevene af? Den unge

Kaptain, den trofaste Fanøbo, Hermansen med hans Pleiebarn og alle de andre lystige Kammerater, som igaar stirrede utaalmødige hen paa Maalet for den lange Reise? Ingen spurgte derom, fordi Enhver vidste det. Af og til flød et forslaaet Lig iland, som de lagde ind under et gammelt Seil oppe i Sandet. Der blev sanket sammen og reddet alt, hvad Søen bar ind.

En Dag vendte de Bunden iveiret paa et stort Vandfad, en lille, vigtig Person krøb op derpaa og holdt Auktion over Strandingsgodset. En anden Dag forenede Fiskerne sig om at købe Bunden af Vraget, som kort iforveien var drevet nærmere ind mod Land. Da blev der levende i det Døde, det gjaldt om at faae saameget som muligt brækket op og bjerget, før en ny Storm drev Tømmeret bort eller gjemte det nede i Sandet. Dagen er kort, der maa tages fat for Alvor. Taagen kommer isnende ind fra Havet, Sandet pisker dem i Ansigtet, men det faaer ikke at hjælpe. Maagerne kredse skrigende hen over deres Hoveder og slaa ned efter en lille Fisk i Vandskorpen. Stormen hyler, Havet skummer

og stiger og Motter staaer hjemme i Huusdøren bag Klitten med den ene Haand under Forklædet og skygger med den anden over Øinene, medens hun kigger ud, om de ikke snart komme op med lidt af det rare Vrag, for at hun kan faae det kløvet istykker til Pindebrænde.

II.

Ved Skagen.

Først en milelang og ensformig Sandflade, indad mod Land høinet op i Rækker af hvidgule Banker, begynde smaa og efterhaanden hæve deres bølgende Former, som et forstenet Hav. Mellem Bankerne eller Sandmilerne en Mængde Huse, lave og uanseelige, som om de dukkede sig for Stormen og Flyvesandet. Deres ydre Vægge ere garnerede med lange Rækker af Hvilling, Skuller, Rokker og smaa Haier, trukne paa Snore for at tørres. Det er Skagen, en lille By, uden Gader, uden Brolægning, uden Læ og Skygge, hvert Huus

indhegnet med sit Plankeværk af ophugget Skibsvrag. Den gamle Kirke er føgen til af Flyvesandet, i mange Aar voxede Bankerne op omkring den. En Søndagmorgen efter en Storm havde der reist sig et nyt Sandbjerg foran Kirkedøren, saa Menigheden ikke kunde naae ind. Da steg Præsten op paa Bjerget og sagde:

„Vorherre har lukket sit gamle Huus for os, vi vil gaa hen og søge os et andet.“

Efter den Tid stod Kirken øde; før tjente den til at bringe de Troende til Gud, nu tjener den til Sømærke, for at bringe de Betrængte ud af Faren. Over Sandbakkerne en tarvelig Væxt af snigende Marehalm, Klittag og blaagrønne Tidsler, — ude paa Stranden en Mængde lysegraat Tømmer, som drev iland forrige Nat, sønderslidt, gnavet af Havbunden oversaaet med smaa Skaldyr, der have suget sig fast mellen Revnerne, — længere ude en Vandpyt, endnu ikke tørret bort efter sidste Flodtid, omkredset af spionerende Turner og store, gulnæbede Maager, — saa en Flok Ryler og Strandløbere, der slaa ned og forsvinde langs med Havstokken, under dæmpede og

sørgmodige Skrig, — dernæst nogle store spids-gattede Fiskerbaade, skurede saa høit op i Sandet, at Søen ikke kan tage dem med sig, — hist en gammel Kurv uden Bund, her en ilanddreven Tønde, ifærd med at falde i Staver; længere borte de afpillede Fyrrespanter af en finsk Galease, som løb sig fast i Foraaret og hver Dag synker lidt dybere ned i Sandet; det Halve af dens Storbaad tjener for Øieblikket til Sti for Mads Jørgens Grise, Gallionen forestiller en Krigsmand, af paafaldende Familieleilighed med Jakob Holmblads Ruderknægt, den er nylig bleven kalket, forsynet med et smukt, sort Skæg og opstillet til Prydelse indenfor Niels Dams Havegjærde; — overalt, hvorhen Du vender Dig, Øde, Ensomhed og Tilintetgjørelse.

Det er Skagens Strand, den store Valplads, som tager en ny Kamp op, hvergang Nordvestvinden hyler, det er der de bo, indenfor Sandmilerne, disse mørke alvorlige, veirslagne Mænd, hvis hele Liv er en lang Række af Nød og Møie, som kun erindres, naar Avisen er lidt kjedeligere end sædvanlig og man derfor giver sig til at læse imellem Forlis og

Strandingsefterretninger, at den og den Potentat har skikket en Sølvmedaille med Tilladelse til at bære samme, eller en Rheder femten Rigsbankdaler til hver af dem, der bragte en Skibsbesætning iland, under Rædsler og Dødsfarer, som ingen Uindviet gjør sig Forestilling om, og derfor ogsaa hurtigst muligt glemmer igjen. — Femten Daler for et Menneskeliv! ja det er endda godt betalt; nede ved Harboøre kan man have det for ti.

Udenfor Stranden kommer Havet, som i Horizonten svinder sammen med Luften, og ruller sine lange, dvaske Søer indad mod Land, mørkeblaa saa langt Dybet naaer, lidt mere smudsiggraa og skummende, hvor de bryde sig ude paa Tangen, bag det nye Fyrskib, eller langs med Grenen. Nu hviler den aldrig overvundne Kæmpe, hør, hvor han drager Aande og samler Kræfter, for ret strax at begynde igjen. Fiskeren kommer frem oppe paa Klittoppen og speider ud i Horizonten, Hustru og Søster og Broder ere fulgte bagefter ham, derudefra hente de deres dagligdags Trøst eller Ængstelse. I det yderste Fjerne mørknes Luften, Ingen taler, men alles

Øine fæste sig paa den graa Skystrime, som stiger op over Havet; det er Faren, det er Skyen, som varsler om Ulykken, den gemmer Stormen.

„Hvormange Folk har Du bjerget ind?“ spurgte en Fremmed denne Mand.

„Aa, saadan en sytten Stykker,“ svarede han betænksomt, „kanske var der et Par til. Motter veed det, hun skrev en Kridtstreg op paa Bjælken for hver Karl jeg kom ind med. Flere kunde det være blevet til, hvis Redskaberne vare bedre.“

„Sytten Menneskeliv! Og Ingen har paa-skjønnet det?“

„Aa nei endda! Der var dem, der trængte mere til det!“ svarede han trohjertet.

„Hvem mener Du?“

Fiskeren saae forbavset paa Spørgeren; han undrede sig over saa stor en Mangel paa Fatteevne. „Naturligvis Kvinder eller Børnene efter dem, som blev derude,“ svarede han.

Himlen graaner og Havet stiger.

De hvide Skumpletter blive hyppigere og reise sig i høie, toppede Hoveder, som synes at stirre hen over Vandspeilet før de

dukke under og skjule sig igjen. Ude paa Søen lyder det som en Torden af Kanonsalver, der kommer nærmere; det er Stormen, Nordveststormen, klædt i Klamhed og Taage. *Han* kan mærke dens bidende Aande, Manden histoppe, medens han staaer og speider ud efter Folkene, der droge tilsøs sidste Nat for at røgte deres Fiskeredskaber. Af tusinde smaa Kjendetegn, som enhver Anden vilde oversee, er det klart for ham, at der er haardt Veir ivente.

„Bare de maa naae vel hjem forinden,“ det er hans Tanke og alle de Øvriges, som efterhaanden ere komne frem imellem Klit-toppene, for at speide hen over Havet. Længst ude viser sig endelig et lille, mørkt Punkt og noget, der ligner et lavt Seil, strax efter endnu et, og et tredie følger efter.

„Der er de!“ udbryder en jublende Stemme fra en Mand i en oliemalet Sydvest og med en gammel Skibskikkert for Øinene; „det er Jens Kaspers Baad, som gaaer frem-mest. Der er de alle, Gud i Lov! Dengang gjør Veiret dem ingenting.“

De sorte Punkter forstørres, blive til

Baade, nu kan man tydelig skjelne enhver af deres Bevægelser, de naae lykkelig over Revlerne, ind til Land, og paa Stranden udfolder sig da et Optrin, som man maa se for at kunne forstaa.

Men Himlen mørknes og Havet stiger.

Vinden er bleven Storm og Stormen Orkan, Maager, Terner og store Skarer af Vildgæs søge mod Land, de sidste forsvinde i tung Flugt inde bag Sandmilerne, for at søge et Standkvarteer længere øst paa i en velsmagende Rugmark, de andre blive ved at kredse hen over Stranden og fylde Luften med skarpe og klagende Skrig. Bølgerne reise sig stedse høiere, vildere, mægtigere, hver Sø, som tørner mod Land, er klædt i Fraade, den bryder paa Stranden, trænger ind mellem Klitterne, løber tilbage og kommer bestandig større igjen, den kaster fine Skumflager op imellem Bankerne, den bobler og syder henad Kysten som en kogende Kjedel, den hyler og brøler, saa bedøvende, at det er umuligt at høre sin Sidemands Ord, derimellem lyder Stormens langtrukne Hvin, idet den farer ind mellem Bankerne, reiser Flyve-

sandet og pisker det sammen med Skumflagerne, hen over den tavse Skare af Mænd, som er krøben op under en Klitvæg, hvor der er lidt Læ at finde.

Hvad ville dog de Mennesker herude under det forrygende Veir? Deres Redskaber ere jo vel bjergede, deres Baade trukne op over Havstokken; der er heller Ingen af deres paa Søen. Hvorfor blive de ved at speide ud over det oprørte Hav, medens de væрге Ansigtet med Haanden mod Sandflugten og bøie Hovederne sammen, for at raabe ind i hverandres Øren?

Langt ude komme af og til de afklædte Master af et stort Fartøi tilsyne mellem Søerne; det har bjerget Smaaseil og Ræer og søger nu, med en svær Pres af Underseil, at gjøre sig fri for Kysten. Saaledes har det kæmpet siden Stormen begyndte, men Kampen lader til at være frugtesløs, det hæver sig, sænkes og forsvinder mellem de taarnhøie Søer, kommer frem igjen, bestandig lidt nærmere Stranden, det vil sige, lidt nærmere Tilintetgjørelsen. Himlens Grundfarve er bleven blygraa, ovenpaa denne vælter sig endnu

mørkere, sønderrevne og spaltede Skymasser. Dagslyset svinder, ude paa Fyrtaarnet tænde de Lysene. Et blegt og svagt Skin af Maanen kommer et Øieblik frem og kaster, før det skjuler sig igjen, en glimrende Lysbrømme paa Kanten af de mørke Skyer, ligesom en Døende lyser Velsignelse over det Hjem, den forlader. Det buldrer og bryder mellem Revne, som naar en Rustvogn kører over en Bro; er der to eller flere Rækker Rev foran Skagens Strand? Jeg veed det ikke vist, nede ved Harboøre nævne de tre, et var tilstrækkeligt. Spørg aldrig Stormen, hvorfor den sukker og klager ude mellem disse Rev. Hvormange Haab og Længsler, hvormegen Jammer og Sjælekval har den ikke gjemt og begravet imellem dem!

I det forsvindende Dagslys kommer atter den fremmede Seiler tilsyne. De mærke Faren ombord og vide, at der ikke længer er Redning for dem. Nu dreie de Stævnen lige ind mod Land, det gjælder da blot om at bjerge Livet, Søerne bære dem lykkelig over den første Revle, saa duver Skroget og synes at begraves i Fraade og Skum, det

hæver sig igjen og kastes ind mod Kysten, en af Masterne er gaaet overbord og ligger og slingrer langs med Læsiden, Klageskrig lyder derudefra. Skibet er strandet, „det staaer“, som Fiskerne sige. Folkene inde paa Land have seet alt, de finde ikke det ringeste nyt eller uventet i, hvad der skete. De kunde have beregnet Tiden, Stedet og forudsagt, hvorledes det vilde gaa.

„Nu er hun væk!“ mumlede en gudsforgaaende Karl. „Imorgen tidlig vil den blaa Ko (Havet) malke godt.“

I samme Øieblik det fremmede Skib stødte, gik der Bud efter Raketapparatet og Redningsbaaden; det varede en Stund før de kom, Veien var lang og træls, Hestene, som trak Baaden fra Stationen, bevægede sig stønnende og skridtvis gjennem det løse Sand. Nu bliver der Liv paa Kysten. Budskabet om Strandingen er allerede naaet op i Byen. Kvinder og Børn komme tilsyne. Mændene læsse Baaden af, alt er i Orden: Oliekappe, Vandstøvler og Sydvest, nu tilsøes!

Idet de sætte Baaden ud over Havstokken, bøie de Hovederne ned mod dens Ræling,

folde Hænderne og standse lidt, de bede; i gamle Dage samledes de med Kvinder og Børn omkring Baaden og sang en Salme, før de droge Døden imøde. Saa stik op imod Søerne; komme de paatvers af dem, vil Baaden øieblikkelig fyldes, det bliver hans Sag, som sidder tilrørs, at vare Fartøiet fra at falde af; de strække ud paa Aarerne og dreie Hovedet lidt til Siden for at undgaa Skvalpene fra Søerne. En Række bange Kvinder og Børn staaer langs med Stranden og seer efter dem.

Imidlertid er Raketapparatet flere Gange bleven forsøgt uden Nytte; Skibet ligger for langt ude, det vidste de iforveien, men prøves skulde det dog. Der skinner en lille Lygte med viftende Lys hist og her paa Stranden, der hersker en aandeløs Tavshed i de sammentrængte Grupper, det glimter og blinker ude fra Fyrtaarnet, medens Baaden arbejder sig fremad. En Stund gaaer det heldigt, saa kaster Soen dem tilbage igjen, hvad siger det? De gaa atter ud. Nu falder der et svagt og sitrende Maaneskin ned igjennem Skyerne, det lyser hen over Havet og det

fremmede Skib viser sig imellem Søerne, man troer at se Folk bundne fast til Mers og Vant, de strække Armene frem, de kalde paa Hjælp i Dødens Angest. Det lyder som Klageskrig derudefra, maaske er det kun Stormen, som hyler og jamrer. Redningsbaaden kommer nærmere, men ligger saa lavt mellem de svære Søer, at den ikke længere ret kan iagttages fra Land. Da hæver pludselig det store Skrog sig iveiret, høiere og høiere, det sitrer igjennem det som en Døds-gysen, medens det rider oppe paa Kammen af en Braadsø, der huler sig ind under Kjølen og lader det tørne med hele dets uhyre Vægt tilbage paa Revet. — Dermed er alt tilende, Skibet splintret, Folkene forsvundne, Havet bobler og koger, Svælget lukker sig igjen for en ny Sø, som ruller hen over Stedet. Der er ikke mere Brug for Redningsbaaden dengang.

Næste Morgen i Dag gry ligger Stranden fuld af splintrede Planker, Rundholter, Skibskister, Ruf, Vandtønder og tusinde andre ubestemmelige Gjenstande, som Havet bliver ved at skikke til Land. Bjergerne have travlt.

Konerne staa med Hænderne under Forklædet oppe paa Milen og se til. Strandvagten patrouillerer og Strandfogden skriver op.

„Den blaa Ko malker godt idag,“ som der blev spaaet iaftes.

„Men de Skibbrudne, som bad og græd og forsvandt, dem seer man intet til.“

„Jo, de komme nok,“ forklarede en kyndig Mand, „men det kan vare en otte eller fjorten Dage, saa drive de ind fra Havet, tykke og fede, og ligge og rokke og vippe ude i Havstokken, som om de bad om Lov til at faae en Skovfuld kristen Jord over sig. Naar de saadan komme ind, kalde vi dem for Strandvaskere,“ tilføiede den Kyndige i en belærende Tone.

Det er Skagens Strand.

Hvergang jeg seer denne Kyst i Billede eller i Virkelighed, mindes jeg en Begivenhed, den engang har været Skueplads for, et af disse smaa hemmelighedsfulde Dramaer, der ikke blive mindre sørgelige, fordi de kun have Gud og de handlende Personer til Vidne. Jeg har talt derom engang før, det er længe siden, dengang levede endnu Hovedpersonen.

Nu er hun død, og jeg kan derfor fortælle Slutningen af hendes Historie.

En Stormveirsdag saae Fiskerne oppe fra Klitterne et stort Skib manøvrere udenfor Kysten. Det viste intet Flag, forlangte heller ingen Hjælp, Vinden bar fra Land og der var ingen Fare paaferde. Henimod Mørkningen gik et Fartøi iland fra det fremmede Skib og næste Morgen var det forsvundet. Nogle Dage efter saae de Veifarende en ung Pige, i fremmed Dragt, flygte sky og bange ind igjennem Lyngen; der blev gjort Jagt paa hende, men hun undslap. Der kom Andre og fortalte, at hun havde sit Ophold i en af de aabne Faarehytter paa Heden, og at hun gik og tiggede Føden i de smaa, adspredtliggende Huse, som hun i dette Øiemed listede sig hen til i Mørkningen. Rygtet om denne Ubekjendte bredte sig snart over Vesterland, med alle de Overdrivelser og Forvanskninger, der høre Rygtet til. Nogle paastode, at den Fremmede var en fornem Dame, som havde forladt sit Hjem af de mest eventyrlige Grunde, Andre fortalte, at hun ved en Lemlæstelse var berøvet Tungens Brug, eftersom hun bestandig

kun udstødte en svag, uartikuleret Lyd og aldrig betjente sig af noget Sprog, for at gjøre sig forstaaelig, naar hun nærmede sig Hytterne. Den sidste Beretning stemmer overens med Sandheden, forsaavidt som den Ubekjendte har tilbragt over halvtredsindstyve Aar i Jylland, uden at nævne Slægt eller Hjemstavn, uden at beklage sig i Ord, uden at give sine Lidelser andet Udtryk end Taarer.

Hospitalsforstanderen i Aarhus har meddeelt Følgende om hende. En Sommereftermiddag kom den fremmede Pige til Skovriderboligen Frederiksdal ved Vilhelmsborg. Manden laa syg, og hans Hustru fortalte ham, at der ude i Forstuen stod en ung Pige, som i en ydmyg Tone syntes at bønfalde om noget.

„Giv hende en Mark,“ sagde Manden.

Konen adlød, men den Fremmede rystede paa Hovedet og afslog at modtage Pengene. Derimod pegede hun paa et Stykke Brød og gjorde Tegn til, at hun led Hunger.

Konen gav hende Brødet, den Ubekjendte modtog det med synlig Glæde og forsvandt. Senere blev hun truffen af Sognefogden, som bragte hende til Fattighuset, hvor hun en

Tidlang fik Ophold og udførte ethvert Arbeide, der blev hende paalagt. Hun gjorde ikke Forsøg paa at undvige, fandt sig taalmodig i alt, klagede ikke og nævnede heller aldrig sin Herkomst, selv efterat man havde erfaret det Ugrundede i Historien om den lemlæstede Tunge. I Begyndelsen sad hun derimod næsten altid hensunken i en dyb og vedvarende Fortvivlelse. De Oplysninger, Øvrigheden var istand til at skaffe, ledede heller ikke til noget Spor. Fra det omtalte Fattighus blev hun flyttet til et andet, derfra til Varetægtsarresten, derfra tinget i Kost i et Skipperhus, hvor hun atter villig og redebon paatog sig at udføre det ringeste Tyendes Gjerning.

Saaledes gik det i flere Aar, man førte hende fra Fattighus til Arresthus, fra Lidelse til Lidelse, til hun omsider fandt sit sidste Hjem i Hospitalet i Aarhus. Her vedblev hun, saalænge Frederik den Sjette levede, at være Gjenstand for en paafaldende Opmærksomhed fra Kongens Side; han besøgte hende hvergang han kom til Byen, paabød hendes omhyggelige Pleie, men foranstaltede

aldrig nogen Undersøgelse om hendes ubekjendte Fortid, tvertimod lod han til at modsætte sig ethvert Skridt, der foretoges i denne Retning. Til Lykke syntes endelig ogsaa alle Minder om denne sørgelige Fortid at være udslettet i hendes Erindring, de sidste Aar svækkedes hendes Forstand, et farvet Glas eller en blankpoleret Ring var tilstrækkelig til at beskæftige hende, et lille Stykke broget Silketøi bragte hende i Henrykkelse. Hendes Væsen og Manerer røbede bestandig Spor af megen Dannelse, i hendes Opførsel var en uendelig Mildhed og Hengivenhed forenet med en høi Grad af Sædelighed.

Efter at have læst denne Skildring, fik en fornem Dame i et ledigt Øieblik Lyst til at vide, hvorvidt man nu ogsaa kunde stole paa disse Romanforfatteres Paalidelighed. Hun kjørte ind til Aarhus, steg til stor Forbavselse for Publikum af i Fattiggaarden og forlangte at blive ført ind til den fremmede Pige. Der saae hun da en lille, spinkel Skikkelse med et ovalt og blegt Ansigt, store, mørke og levende Øine, smalle og hvide Hænder, i uafbrudt og travl Bevægelse henad Bordet, som om

hun spillede paa Fortepiano. Hendes Pande begyndte at rynkes, og disse Rynker vare skarpe og bestemte, som skaarne med en Kniv. Tidligere maatte hun udentvivl have været meget smuk, hendes Træk vare endnu interessante, og Overgangen i ethvert af dem kvindelig og fin.

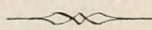
Damen tøvede længe i Stuen hos det ubekjendte Fattiglem, talte til hende i forskellige Sprog og søgte at gjøre sig forstaaelig; den Anden sad og saa paa hendes Guldringe, smilede blot, uskyldigt og naivt som et Barn, bevægede Hovedet frem og tilbage og vedblev at spille paa sit indbildte Instrument.

Resultatet af dette Besøg var, at der blev paalagt Fattigforstanderen at sørge for alle den Fremmedes Fornødenheder, og at imødekomme ethvert af hendes smaa Ønsker. Hun fik fra nu af sit eget Kammer og der blev fastsat en rundelig, aarlig Sum for at skaffe hende den bedst mulige Pleie. Efter den Dag levede hun et stille og lykkeligt Liv, lo og pyntede sig, glædede sig over den varme Stue, sang undertiden i et Sprog, som Ingen kjendte, og lod til at have glemt en-

hver Aarsag til den dybe og forstenende Smerte, hendes Aasyn vedblev at bære Præg af.

Saa døde hun, stille og rolig. Hvilken Strækning af Ulykker, af dulgte og undertrykte Kvaler maa hun ikke have gennemgaaet, inden det kom saa vidt, hvilken uhyre lang Nat var ikke denne Kvindes Liv, der kun havde Glemsel, Vanvid og Død til Forløsning! Var det Kjærlighed, Forbrydelse eller Straf, der kastede hende ind i Ørkenen? Ingen veed det; i mange Aar blev dette Spørgsmaal gjort, uden at der nogensinde kom Svar derpaa. Hvilket righoldigt Stof tilbyder ikke denne hjemløse Martyrs Liv for Fantasien!

Og hvem var denne fornemme Dame, som hjalp og trøstede og bredte sit milde Lys over den Ulykkeliges sidste Dage? — Jeg vil ikke nævne hendes Navn. I Jylland, i den Egn, hvor hendes Gods ligger, er det kjendt af Enhver; blandt alle dem, der lide og savne, har hun forlængst skabt sig et Minde, varigere og bedre, end det at blive nævnet i denne Skildring.

Laust Sillesens Krigstog.

Hvor de holdt af hinanden, de To, ærbødigt og ærbart, og bestandig i Afstand, hvilket da var et Bevis mere for dem; thi det er den sande Kjærligheds Særkjende, at Frastanden ikke svækker. *Han* stod inde i Bryggeriet, *hun* i Køkkenet; hver Gang han gik forbi en af de aabne Luger, saae han over til hende, det Samme gjorde hun fra sit Vindue, og nærmere kom de sjelden hinanden. Sidste April havde Jes rigtignok, som en yderligere Erklæring, stukket en gul Paaske-lillie udenpaa sit Vindueshængsel, og i Juni Maaned en stor, gloende rød Tulipan, Dagen efter klæbede Maria, eller som Faderen i daglig Tale kaldte hende: Mikke, en smal Strimmel hvidt Papir fast paa Køkkendøren, og derover et andet lille Stykke Papir, som kunde betyde

en Prik, saa at hele Figuren lignede Bogstavet *i*. Det var da tydeligt nok.

Maria var den rige Brygger Laust Sillesen Bjergs eneste Barn. Der var ogsaa en Hans Peter i Huset, en lang opløben Dreng, med en Holdning som et latinsk *C*, et smudsig, fregnet Ansigt og ildrød Haartop, hvis yderste Spidser gik over i det gule, men han var kun Brodersøn til Laust, Jes derimod slet og ret et Tyende, der forestod Bryggeriet, en utrættelig Arbejder, en tro og hengiven Sjæl, som Laust havde taget ud af Fattighuset og opdraget til sin Bestilling, først fordi han var den billigste, og dernæst, fordi Byen i de første Aar endog maatte betale ham en Sum Penge for Drengens Pleie.

En Lørdag Aften efter Arbeidstid gik Jes ud i Gaarden til Brønden, vaskede sig omhyggelig, kæmmede sit smukke, brune Haar, efter den Tids høieste Mode, ned i Panden, tog en lang, lysebrun Kofte paa, og bankede saaledes pyntet paa Døren til Bryggerens Dagligstue.

Laust Sillesen Bjerg gjaldt for den rigeste Borger i Æbeltoft, han sad i Byens

Raad og var tillige Oldermænd for Bryggerne og Brændevinsbrænderne. Han havde to Skibe i Søen, og hans Bryggeri forsynede hele Omegnen.

Selv var han en lille, fed Mand med tykke Kinder, lyst Haar og en tyk, klumpet Næse, der for nogle Aar siden gav Anledning til en Begivenhed, saa vigtig, at den umulig kan forbigaaes i denne sandfærdige Historie. Foruden det at Laust Bjergs Næse var saa ubehagelig paafaldende i Formen, gjorde den sig endvidere bemærkelig ved en næsten zinober-rød Farve, der, efterhaanden som det blev koldt, kunde gaa over i det violette, og i strengt Frostveir endog blev heelt mørkeblaa. Laust maatte høre meget for denne Næses skiftende Farver, Folk vare saa onskabsfulde og spotte-lystne i Æbeltoft; om Sommeren, naar Næsen var rød, kaldte de ham Laust Rosenbjerg; en Vinteraften skrev en misundelig Sjæl med Kridt paa Vinduesskodden: Laust Blaabjerg. Det var ikke til at holde ud i Længden. Efter grundig Overveielse med Slægt og Venner, gik Laust op paa Raadstuen og forlangte den høie Øvrigheds Minde for sig og

Efterkommere til at udelade Navnet Bjerg, saaledes at der i Byens Protokoller, i Skattebog og paa Skiltet udenfor Huset, alene kom til at staa Laust Sillesen. Tilladelsen fik han, og jeg meddeler denne Historie om det forkortede Navn som en veiledende Oplysning til dem, der, efter at have hørt Laust Sillesens Bedrifter, kunde ønske at gjøre deres Slægtskab til ham gjældende.

Den omtalte Løverdag Aften bankede Jes altsaa paa Bryggerens Dør og stak Hovedet ind, men da han saae, der var Fremmede blev han rød, trak sig tilbage og ventede en Stund udenfor. Lidt efter havde han bedre Held, Laust var alene og stod og fløitede ved Vinduet.

Jes hostede, rømmede sig og viste alle Kjendetegn paa en dyb Forlegenhed, medens han fortalte Husbond, hvormeget han holdt af Maria, at hun i mange Aar havde været hans Haab og Forlængsel, og at det ikke var at tænke paa, han kunde blive ved at leve uden hende. Laust Sillesen gav ham Tid til at tale ud, der brød endog et lille, velvilligt Smil frem, medens Jes i stedse dristigere Ud-

tryk gav sin Følelse Luft. Da han endelig ikke vidste mere at sige, tog Bryggeren Plads paa Bænken og sagde:

„Sæt Dig ned, lille Jes, saa skal vi snakkes ved om den Sag. Du har nu kjendt mig i mange Aar og veed, hvad jeg er for en dygtig og udspekuleret Handelsmand. Kommer der en Bonde agende ind i vor Gaard med et Læs Korn, og jeg fornemmer, han er i Betryk for Penge, kniber jeg ham og byder naturligviis kun Halvpart af, hvad hans Byg er værd; har vi faaet en Pande Malt brændt og fordærvet over i Bryggeriet, og jeg kan komme afsted med at prakke den paa En, der ikke seer sig for, ja saa min Sjæl og Salighed lader jeg den stryge: det er Handelsmands Ret, og hver er Tyv i sin egen Næring, — men at sælge med Forlis og Underbilanz, Du! rent ud sagt at give bort og slet ingen Ting faae igjen, det skulde Rakkeren og ikke Laust Sillesen gjøre. — Hvad er Du, lille Jes, andet end en luset Karl, der ikke har Tran til at smøre dine Støvler i, og hvad er Mikke? Den rigeste Jomfru i Byen.“

„Jeg har da lagt mig fire Aars Løn op i Eders Tjeneste,“ vovede Jes at bemærke. „Jeg kan snart begynde at virke for mig selv.“

„Saa! hvor er den Løn? — Jeg har lovet Dig Penge, ja vist! men jeg gaaer fra det igjen, hvis Du gjør Knuder. — Virke for Dig selv! — sikken En. Jeg nægter, at jeg skylder Dig en Skilling, der er intet Bevis for det. Jeg siger, Du har faaet din Løn, dermed ere vi færdige. — Virke for Dig selv — jo vist! det er Dig, der skylder mig Penge, mange Penge, mange tusinde Rigsdaler for alt, hvad jeg har lært Dig. Kommer Du mig paa den Bov, kan Du tro, jeg skal spille med Dig, jeg har nok ikke siddet Dommer i elleve Aar omsonst. Lovmand spinder paa Hampesnor, men min Sjæl ikke for at hænge sig selv i den.“

Jes stod og græd over alle de Trusler og mørke Billeder, Laust viste ham i Perspektiv. „Naar Alt slaaer mig feil, saa har jeg da to stærke Arme, dem kan I ikke tage fra mig, og bliver I for streng, faaer jeg mig vel en Plads i et andet Bryggeri.“

„Du kan tro nei, min Dreng! Der er Ingen, som vil vide af Dig, for naar jeg først har jaget Dig bort, gaaer jeg omkring og bagtaler Dig til alle Mennesker. — Tag Jer ivare for den Fyr, — han er ikke saa effen, som han seer ud til, — han kom af mit Brød i Utide, — det var knap for det Godes Skyld. Jeg siger ikke noget Bestemt, saa Du kan Ingenting gjøre mig, men jeg skal nok sørge for, at Folk ikke tager Dig igjen. — Jo vist! nu skulde Du løbe til et andet Bryggeri og fortælle, hvad jeg har lært Dig — sætte Pors paa, istedetfor Humle, branke Malt, for at Øllet skal se ud, som om det var stærkere, — bild Dig det ind! Nei, Du bliver her, og Du slaaer det hen iveiret med at faae Mikke til Hustru; kom I sammen, saa maatte jeg jo koste og klæde Jer begge to, og saa gjorde I endda ikke den Nytte, I gjør nu. — I kan gjerne blive ved at holde af hinanden, det fortænker jeg Jer ikke i, jeg er en rimelig Fader, og nægter Ingen en uskyldig Fornøielse, men Du kommer hende ikke nær, Du seer ikke til hende, snakker ikke med hende bag Døren; træffer jeg Jer sammen, skal jeg

vaske Jeres Ører, det kan I forbande Jer paa. Jeg maa da holde lidt paa Hæder og Anseelse, siden Mikke er en trolovet Pige.“

„Trolovet!“ gjentog Jes med Øine, der stode stive af Rædsel. „Trolovet?“

„Ja, saa min Sjæl er hun trolovet med Mads Bødgers Søn. Sagen blev afgjort den Dag, jeg fik mig min nye Hat.“

„Det veed hun jo ikke et Ord af,“ stønnede Jes.

„Hvad kommer det hende ved, før de skal sammen? Det er afgjort i alle Maader mellem Mads og mig. — Ja, saa har vi To vist ikke mere at snakke derom. — Godaften, lille Jes! — Det er sandt, Du ! Der er kommen Ordre og Attest fra Krigsfartøierne i Vigen efter Øl. Hele den sidste Brygning skal skikkes ud til de hollandske Skibe imorgen tidlig. Det kan nok taale at være lidt tyndere end ellers, Du forstaar mig, sørg for det. Jeg og Hans Peter tager selv afsted!“ — Jes bukkede og forlod Stuen. Laust gav sig atter til at fløite.

Det var i det ulykkelige Aar 1659, at denne Historie foregik. Karl Gustav beleirede

Kjøbenhavn, Kurfyrst Frederik Vilhelm drog op i Jylland med en Hær af Brandenborgere, Keiserlige og Polakker, der forsikrede, at de kom for at hjælpe os mod Svenskerne, og begyndte med at plyndre og brandskatte i Byerne, stjæle paa Landet, gjøre Kirkerne til Hestestalde, lægge en Skat af ti Rigsdaler paa hver Plov og opkræve dem med tyve. — Fjenderne vare gaaede forud, Vennerne fulgte efter, Kragerne toge, hvad Ravnene havde efterladt.

Æbeltoft og dens Omegn fik en Besætning af Polakker, under Befaling af Wojewoden Czarniezki. I hans Følge var der en polsk Adelsmand, Passek, som har givet en lærerig og ugenert Skildring af, hvorledes hans Landsmænd tilbragte Tiden i det fremmede Land med at brandskatte og inddrive Kontributioner, tage hvad de fandt, og bestandig forlange mere. Passek var Ritmester og laa i Kvarter hos Laust Sillesen; han var ung, smuk, livslysten, og lod til at være en høist elskværdig Kavalleer, der tilbragte sin Fritid med at spille og drikke, besøge de Adelige i Omegnen, gaa paa Jagt og drive Hjortene ud

i Tørvemoserne, hvorefter de blevne grebne, medens de kæmpede for at komme op af Vandet. I Bryggerens Huus viste Ritmesteren sig godmodig og forekommende, han havde kun den Særhed, at han ikke vilde lade sig opvarte af Andre end Maria.

Omtrent en Time efter at Laust paa det strengeste havde forbudt Jes at komme hans Datter paa nærmere Hold end fra Bryggeriet til Køkkenet, bankede Maria paa Døren til Ritmesterens Værelse. Passek laa med opknappet Pelskofte og polske Halvstøvler paa Bænken ved Vinduet. Han smilede, da den unge Pige traadte ind, blev liggende og strakte hende begge sine Arme imøde.

„Kommer Du endelig,“ sagde han, „jeg saa din Fader gaa over i Bislaget til den lange Gjørtler. Skyd Slaaen for Døren og sæt Dig herhen til mig.“

Maria saa forbavset paa ham; der laa saa megen Alvor og Sorg udtrykt i hendes store, graablaa Øine, medens hun skød Slaaen for Døren og gik hen til Bænken.

„Kom min søde Unge! sæt Dig ned, — uei, vist ikke, nærmere endnu; er Du bange

for mig? — — Sikken lille, fin Haand, det er Synd, den er saa solbrændt. Nu skal vi have os en ordentlig Passiar, vi To! — Jeg har lagt Mærke til, at hver Gang din Fader besøger den langhalsede Gjørtler derovre, saa bliver han længe borte, de slaa vist en lille Svir af. — Sig mig nu allerførst, hvorfor Du aldrig har villet komme ind til mig i Mørkningen? Jeg lod dog Døren staa aaben hver Aften, og sad og ventede paa Dig.“

Maria var bleven staaende foran Ritmesterens Bænk. Han havde taget hendes Haand og beholdt den i sin, hun lod ikke til at bemærke det. Taarerne løb ned ad hendes Kinder, medens hun med en frygtsom Stemme hviskede:

„Jeg har tænkt meget paa Jer i de sidste Dage, naadige Herre! I er brav og god, som I seer ud til, jeg veed det, og I er vist den Eneste i hele Verden, som kan hjælpe mig ud af min svære Nød og Elendighed.“

Passek studsede, han slap hendes Haand og forstod ikke ret, hvad hun mente med denne Indledning. „Hvoraf veed Du, at jeg er brav og god?“

„I holder saameget af Jeres sorte Hest og er altid nænsom over den. I skjændte paa Oppasseren igaar Morges, da han slog den med Striglen. Forgangen Dag, da Hans Peter tog Murmesterens Stige og hentede en af Svaleungerne ned fra Taget, tog I den fra ham og klyvede op og satte den ind i Reden igjen; da tænkte jeg paa, at I maaske ogsaa vilde hjælpe mig, naar jeg klagede min Nød til Eder. Jeg er ogsaa saadan en lille Fugl, de gjør Fortræd, og som ikke kan bjerge sig selv.“

Derefter fortalt hun Passek, afbrudt og søgende efter Ord, og medens en dyb Rødme bredte sig over hendes Kinder, at hun havde holdt af Jes, saalænge hun kunde mindes, og at det var hendes Livs høieste Lykke at blive hans og arbeide sammen med ham, men Jes var fattig, og hun var rig, derfor kunde det ikke tilstedes; Faderen havde til hendes store Sorg bestemt hende for Mads Bødgers Søn; det nyttede ikke, hun sagde nei, det lo de kun af. Folk mente, hun kunde være vel tjent med Madses Søn, fordi han havde en stor Gaard og sad godt i det. Nu var det

hendes ydmyge Bøn, at den naadige Herre vilde tage sig lidt af hende og Jes, hun vidste selv ikke hvorledes, — raade hende, hvad de skulde gjøre, — hun kjendte Ingen, hun kunde vende sig til, — tale til hendes Fader og bede for dem, — Laust Sillesen havde saa stor Respekt for Ritmesteren. Det vidste hun blot, at der stod skrevet en sort Streg og Ulykke over alle hendes Fremtids Dage, om hun blev tvungen til at gaa over Kirkegulv med den Bødkersøn.

Passek havde reist sig op fra Bænken, medens hun talte, han knappede sin Kofte sammen og stod rank og tavs for hende, og saa det Udtryk, hvormed han nylig havde hilst paa hende, var forvandlet. Der er altid Noget hos den forsvarsløse Uskyld, som indgyder Ærbødighed, den kommer til os som Sangen fra en Kirke og synes at sige: her er Gud tilstede.

„Jeg vil gjerne hjælpe Jer,“ sagde han, „bare jeg vidste, hvordan vi skulde fange Tingen an. Jeg kapper Hovedet af den skeløiede Bødkerknægt, før han faaer Dig. Jeg skal gaa ind og dundre for din Fader,

— men hvad nytter det, han er en stædig gammel Mand, som maa tages med Lempe. — Gaa din Vei, mit Barn, og lad mig tænke mig om, tør dine Øine, Du maa ikke græde. Jeg finder nok paa Raad. I kan stole paa mig, begge To. Vi skal faae den Sag vendt til det Gode; — skjøndt, det siger jeg Dig, som mit Hjertes oprigtige Mening, Du er altfor god og altfor nydelig, til at Jes med det brune Ansigt og det krøllede Haar skal blive din Husbond.“

Maria tørrede sine Øine med Tørklædet, kyssede Passeks Haand og forlod Værelset.

Næste Morgen tidlig var der stor Travlhed i Bryggerens Familie. Ude i Gaarden læssede Karlene nogle vældige Øltønder paa Vognene. Jes stod i Bryggerhusets Dør og blankede Laust Sillesens Støvler, Laust selv klædte sig paa foran et lille Stykke Speil i det aabne Vindue; hvert Øieblik raabte han over til Marie, hun skulde komme ind, binde hans Halsklæde, børste hans Hat, polere Messinghæftet om igjen paa hans Kaarde. Da alt dette var udført, maatte hun staa Vagt udenfor Døren og passede paa, at Ingen forstyrrede Laust,

medens han gik op og ned ad Gulvet og læste over paa den Hilsen, hvormed han agtede at træde frem for Admiralen ude paa Krigsskibene. Det blev ogsaa lykkeligt fuldbragt. Laust smilede og saae sig i Speilet, han var tilfreds med sig selv.

Da kom Hans Peter farende ind i Stuen med et høist fortvivlet Ansigt. Han havde to Gange havt Bud hos Skomageren efter sine nye Sko, de vare blevne lovede ham til Klokken otte, nu var den næsten ni, og Manden indfandt sig ikke.

„Fatter! Fatter! jeg kommer bestemt ikke med,“ tilføiede Drengen hylende.

Laust stod lidt og betænkte sig. Hans Peter maatte nøvendig med, han skulde jo bære Raadmandens Kappe, og kunde ikke undværes ved en saa høitidelig Leilighed.

„Lad være med den Tuden, Dreng! gaa op i Skabet og tag de grønne Korduans Sko med Sølvspænder i, som Du arvede efter din salig Moster, dem kan Du gaa med.“

„Mosters Sko! u—hu! Fatter! Fatter! dem er der en Lap paa, og de ere alt for store.“

„Det er der Raad for, stop en Tot Uld i dem, min Dreng! Afsted med Dig.“

Da Hans Peter vidste af Erfaring, at der ingen Protest gjaldt mod denne Kjendelse, nøiedes han med at sætte et muggent Ansigt op, og slentrede, vrikkende med Skuldrene, ud af Kammeret.

Den salige Mosters Sko vare dog ikke meget for store, de passede omtrent, Sølvspænderne straaledede desuden, Hans Peter var lige saa tilfreds med sig selv, som Laust Sillesen. Da han saae Bryggeren spænde Kaarden om sig, fik han en lys Idee.

„Fatter seer livagtig ud som en Hovedsmand, som en Obrister,“ sagde han, „jeg vil ogsaa være Krigsmand.“ Med denne Beslutning stak han en lille hvid Andefjer i sin Hat, og tog sin store Foldekniv i Haanden.

Laust Sillesen kommanderede til Opbrud kyssede Maria, og Toget drog ud af Gaarden. Først de to tunge Ølvogne, fulgte af tre Bryggerkarle, derefter Laust, tilsidst kom Hans Peter med Raadmandskappen over Armen, Foldekniven havde han lukket op, og gik og fægtede ubarmhjertig omkring i Luften med

den. Nede paa Gaden mødte han en Dreng, som traadte tilside og hilste med dyb Respekt paa Laust Sillesen.

„Fatter skal i Krig!“ hviskede Hans Peter, „ud paa Skibene, de har skikket Bud efter ham; naar vi komme, skyde de med alle de store Kanoner. Jeg skal ogsaa med.“

Længere nede paa Gaden kom en anden Dreng. „Gud i Vold, Søren Brask!“ sagde Hans Peter, og strakte med høitidelig Mine Haanden ud imod ham. „Nu skal jeg i Krig og slaaes med Svensken, ombord paa Krigsskibene, saa ud i den vilde Sø. Jeg faaer et hvidt Bandoleer og en rigtig Sabel, maaske give de mig ogsaa en Luntebøsse, naar jeg skikker mig vel. Hils de andre Dreng og siig Farvel til dem, mig seer I vist aldrig mere.“

Efter denne Forsikring skred Hans Peter videre, og stak omkring sig med Foldekniven, langt mere grusomt end før. Efterhaanden som de nærmede sig til Stranden og fik Øie paa Skibene ude i Vigen, beskinne af Solen, med halvt beslagne Seil, den Masse af Tov, som krydsedes i alle Retninger og tegnede

sig mørkt imod den blaa Luft, blev Hans Peter mere fredsommelig sindet, han gik nærmere hen til Laust Sillesen og myrdede ikke flere Fjender. Nede ved Havnen lukkede han Kniven og stak den i Lommen, naturligviis ikke af Frygt, men kun fordi han følte sig greben af det høitidelige i Situationen.

Det var kort iforveien bleven besluttet, at de fremmede Hjælpetropper skulde forsøge en Landgang fra Jylland til Fyen, og Kurfyrsten lod i den Hensigt samle Transportfartøier i Æbeltoft Vig, under Beskyttelse af to danske og tre hollandske Krigsskibe. Hollændernes Kommandoskib hed „Magd van Enkhuysen“ og førtes af Admiral Opdam; til dette skulde Laust Sillesen bringe sine Øltønder.

Da han kom ned til Havnebroen, laa to Barkasser og ventede paa ham. Hans Peter var bevæget, lidt rystende under Øieblikkets Alvor. Laust Sillesen derimod vedligeholdte sit rolige og værdige Udtryk, hans trekantede Hat sad forvovent tilbage paa Hovedet, den lange Raadmandskaarde, hvorpaa han hvilede sin venstre Haand, strittede næsten i vandret

Linie ud fra Siden. Han blev meget overrasket ved at træffe Passek og to andre polske Officerer nede ved Fartøierne.

„Vi tage med Jer ombord,“ sagde Ritmesteren. „Admiralen giver en lille Fest idag. Det skal blive morsomt, kan I tro.“

Da Øltønderne vare bragte ned i Fartøierne, lød Baadsmandspiben. Barkasserne gik fra Land. Der stod en Mængde Folk omkring paa Stranden, de Flestes Opmærksomhed var henvendt paa Bryggeren, først fordi han tog sig saa godt ud i sin ophøiede Værdighed, men især fordi det var Æbeltoft, deres egen By, der havde frembragt en Person som Laust Sillesen. I det Fartøiet stødte fra Land, vinkede han ad en lille, krumpuklet Mand, med en rød, ulden Hue, hvorfra en lang Dusk hang ned ad Nakken:

„Peer Siple kan gaa hjem og hilse Mikke og Folkene fra mig, det varer kanske noget, før jeg vender tilbage.“

Derefter slog han ud med Haanden til almindelig Afsked for Alle, og tog Plads mellem Officererne, agterude i Fartøiet.

Barkasserne havde langt at ro, der var

lavt Vande i Vigen, saa at Krigsskibene, som tjente til Beskyttelse for Transportflaaden, ikke kunde naae ind til Havnen, men maatte ankre op i en Linie mellem Helgenæs og Hasseløre. Imidlertid var Veiret smukt, og Søen temmelig rolig. Laust Sillesen sad og holdt sig fast med den ene Haand i Baadens Ræling, Øinene ufravendt rettede ud imod det sribede hollandske Flag fra Admiralskibets Stortop. Medens han tav, fordi der ikke var Nogen, som henvendte sig til ham, førte de fremmede Officerer en livlig Samtale med hverandre.

„I maa hjælpe mig,“ sagde Passek, „jeg har Noget for med den Raadmand derhenne. Han vil give sin Datter til en Gedebruk af Bødkersøn, Pigen holder af en Anden, og jeg har lovet, hun skulde faa ham.“

„Hvordan seer hun ud?“

„Nydelig. Øine, som sige: fortæl mig Lidt, jeg troer paa Alt.“

„*Pardieu!* en ung, smuk Pige og en Ritmester til Indkvartering, ja, det Regnestykke lader sig lægge sammen.“

„Hun holder af sin Brygger,“ svarede

Passek, „derved er Indet at gjøre. Jeg vil hjælpe dem, men hvordan skal det ske? — Jeg kan faae Admiralens Tilladelse til at lade Manden med Kaarden blive ombord nogle Dage, imedens klemmer vi hans Samtykke ud af ham.“

„Vi drikke ham fuld,“ foreslog en Anden, „faaer ham til at tage Haandpenge, saa er han hvervet, og skal drage Monduren paa, til Alt er i Orden.“

Dette Forslag vandt Bifald, Planen var lagt. Officererne sendte nogle meget talende Blikke over til Bryggeren, som aldeles misforstod denne Opmærksomhed, brystede sig og skød Hatten endnu lidt længer tilbage i Nakken.

Strax efter lagde Barkassen til Fregat-skibet, Gjæsterne stege ombord, Admiralen modtog dem ovenfor Faldredstrappen, og Laust Sillisen skilte sig, efter hvad han senere forsikrede, udmærket godt fra den Hilsen, han havde læst over paa hjemme. Hans Peter bar Kappen, han kom tilsidst og krøb med stor Forsigtighed op fra den gyngende Barkasse.

Da Laust gik hen ad Dækket, vendte han sig om mod Drengen og pegede stiltiende paa de store Kanoner. Hans Peter gjorde en hurtig Svingning til Siden for at komme saa langt som muligt bort fra dem. Strax efter rykkede han Laust i Kofte og pegede hen paa en Række Entreøxer, Huggerter og Pistoler, som hang i en Kreds omkring Stormasten. Skulde han i dette Øieblik sige sit Hjertes Mening, vilde han helst ønske sig hjem til Æbeltoft igen, han følte slet ingen Lyst til at gaa i Krig og myrde flere Menneſker end dem, han allerede havde undlivet ude paa Gaden.

Veiret holdt ikke sine Løfter den Dag. Solen gik bag Skyerne, og Vinden reiste sig, Fregatten begyndte at slingre, efterhaanden som Havet satte Søerne ind i Vigen. Laust Sillesens Ansigtſfarve undergik en kjendelig Forvandling, han blev blegere, ſelv Næsen viſte ikke mere noget Spor af Rødme. Medens han stod og holdt ſig i en Tovende, kom Paſſek forekommende og venlig til ham.

„Det er ſvært, ſom hun gynger,“ ſagde Laust, og ſmilede foragtelig ud imod de hvide

Skumtoppe. „Om Admiralen havde Stunder at betale mig min Regning for Øllet, saa vilde jeg helst se at finde hjem igjen.“

„Aa Snak! hvad skal det sige? — Er I bange herude?“

„Jeg bange!“ gjentog Laust og brystede sig, „det skulde Ritmesteren nødig mene. Jeg er vel kun Borger og Raadmand i Æbeltoft, men har alle mine Dage havt Lyst til Krigshaandværket. At stikke og figte er nu min Plasser, og i denne Krigens Tid ønsker jeg ofte, der maatte komme en Leilighed, hvor jeg kunde lægge Mod og Mandhaftighed for Dagen. Det skal Nabo Gjørtler være Vidne til, at jeg har sagt mange Gange.“

„Ja, hvem veed, Leiligheden kan maaske komme.“

„Men Sagen er, jeg skal hjem i en Fart, vi har meget at bestille i disse Dage.“

„Det kan der ikke være Tale om,“ mente Passek. „Vi skal først have os en rigtig god Middag, og Raadmanden er buden med. Jeg har været henne i Kokkens Kabys: Hummer og Lax, Urfugle og Harer, og saa Drikkevarerne: Franskvin og Spanskvin, Marsaglie

og Cypervin, der findes knap bedre paa Kongens Taffel.“

„Jeg mangler Appetit idag,“ forsikrede Laust sandfærdig.

„Vil I hvile lidt, skal jeg føre Jer ind i Officerernes Lukaf, saa kan I blive der, til Madklokken ringer.“

Det syntes Laust godt om, og fulgte Ritmesteren til et lille Kammer ved Siden af Chefskahytten. Her syntes Skibet at duve endnu stærkere! hver Gang Søen slog op mod Siden, knagede Plankerne med en høist ubehagelig Lyd. Kanonportene klaprede. Luften var saa kvalm og tung, Alt lugtede af Tjære. Laust fandt ingen Hvile, der kom en forunderlig Uro over ham; at sove var der nu slet ikke at tænke paa, han havde en Følelse, som om han skulde græde.

Hans Peter kom farende ind i Kammeret. „Fatter! Fatter!“ udbød han klynkende. „Jeg vil hjem. Hør, hvor det knager, vi sprække bestemt, hele Dækket deroppe er fuld af Blod, jeg har faaet noget af det paa Mosters ene Sko.“

„Sludder, Dreng! hvor skulde det Blod

komme fra, de har ikke kriget i disse Dage. Lad mig se. Det er jo Tjære.“

„Føi! er det Tjære. Jeg vil hjem alligevel, for de gaaer og griner af mig deroppe. En af Matroserne viste mig frem for de Andre. „Sikke deilige fladbundede Poter den lille, røde Reie har. Du er vist fra Holland, Du!“ — Saa trak han mig hen til sig, og da han saa, at Mosters Sko vare saa store i Hælen, stoppede han Udkradsningen af sin Pibe ned i Hullet og spyttede ovenpaa. „Se saa!“ sagde han, „seil nu væk, nu er Du ladet.“

Laust Sillesen fik ikke Tid til at ytre sin Deltagelse, der opstod en tiltagende Larm udenfor, Baadsmandspiben og Kommandoraab lød, det rullede hen ad Dækket, som om de baxede med Kanoner. Hvad der skete, fortæller Passek vidtløftig i sin Dagbog. Vi have her kun Brug for lidt af det.

Matrosen, som sad paa Udkig oppe i Mastkurven, havde raabt ned, at der kom Fartøier indefter mod Vigen. Admiralen og hans Officerer bleve kaldte frem, de saa to store Skibe komme ud af den graalige Taage, der

trak sammen over Havet. Strax efter meldte Manden deroppe, at der kom to til, og saaledes blev han ved at forkynde et Antal af femten Skibe, der alle styrede ind mod den udstrakte Linie, som Hollændernes og de Danskes Skibe dannede i Bugten. Taagen havde tilladt dem at komme temmelig nær, inden de bleve set. Fra enhver Mast vaiede det svenske Flag paa Toppen, og deres Hensigt, at tage eller tilintetgjøre Transportflaaden, som laa samlet i Havnen, blev temmelig tydelig forklaret, idet ethvert Skib, efterhaanden som det kom nærmere, lagde Bredsiden til og begyndte en heftig og vedvarende Kanonade. Opdamsvarede Skud for Skud, han opmuntrede og skyndte paa, stod med Kikkerten for Øiet, kommanderede og lod Kommandoen gaa videre, det var Noget for ham, han havde desuden ligget længe i Uvirksomhed.

Søen steg, Stormen tog til, det peb og slog i Takkelagen, Admiralskibet rystede under de drønende Salver. Hver Gang Lavetterne prællede tilbage efter Skuddene, skurede og raslede de hen ad Dækket; og saaledes gik det til, at Laust Sillesen pludselig og ufor-

modet befandt sig midt i et Søslags Rædsler, og at den længe ønskede Leilighed endelig tilbød sig, hvorved han kunde lægge sit Mod og sin Mandhaftighed for Dagen.

Kampen fortsattes og syntes at blive heftigere. Hans Peter hylede og trippede op og ned i Kammeret, Laust sad paa Gulvet med foldede Hænder, blaa Læber og stive Øine. En Stykkugle var nylig slaaet ind gjennem Væggen og havde splintret Plankerne af den ene Sideklædning. Laust vovede næppe at se derhen, det blev jo værre og værre.

„Bare de Svenske snart maatte blive skudte i Smadder, eller drukne ude i den dybe Sø,“ var Hans Peters fromme og inderlige Ønske.

„Hold Mund, Dreng!“ sagde Laust, „læg dine Hænder sammen og læs et Fadervor, man maa være fredsommelig.“

Der gik en Stund bort saaledes. Larmen omkring dem tiltog, det var ikke længer Luft, men Krudtdamp, de indaandede. Hans Peter begyndte at hyle paany, hans røde Haar syntes at reise sig paa Hovedet, medens han

foer omkring i Kammeret og stemte begge Hænder i Siden. „Fatter! Fatter! jeg skal ud, jeg skal ud!“ raabte han.

Laust krøb hen og aabnede Døren. Dren-gen foer afsted over Dækket og lod sig ikke oftere tilsyne. Lidt efter kom Passek ind.

„Hvordan gaar det?“ spurgte Laust.

„Vi har mistet flere af vore Folk; det er en varm Dag, og der er ingen Udsigt til, at det vil høre op for det Første. De slaas som Djævle, de Svenske, men Opdam er deres Mand. Heller springe i Luften med hele Greien, end give sig, var hans Ord nu nylig. Jeg siger Jer det som Ven, fordi det er godt at være beredt paa, hvad der kan hænde.“

„Beredt!“ gjentog Raadmanden og støt-tede sine Hænder mod Gulvet, „beredt! paa hvad?“

„Ja, I skylder da Vorherre en Død, lige saavel som alle vi Andre. I en Stund som denne pleier man gjerne at tænke paa sit Liv, og ligger der En nogen Synd eller Uret til Last, søger man at gjøre det godt igjen.“

„Jeg har aldrig begaaet Synd eller Uret mod Nogen,“ forsikrede Laust høitidelig.

„Er I vis paa det?“

„Jeg har hver Løverdag givet Fattigfolk ved Døren, og skikket fri Spise og lidt Vadmæl om Julehelligdag til Enker og Vanføre. Det var ogsaa mig, som gav de sytten Lispund gammelt Messing, og to Slettedaler, da de gik om og bad til den ny Kirkeklokke. Alle mine Kunder fik gode Varer og rigtigt Maal. Der var nok det med min Naboes Gris forleden Sommer, den havde sin Gang inde i vor Gaard, og aad en And med ni store Ællinger fra mig, saa sagde de, jeg kylede den ud i Vandhullet, bag ved Hækken, og lod den drukne der, men Nabo fik ingen Ret over mig, — han kunde ikke bevise det,“ føiede Laust til, med et ganske lille, selvtilfreds Smil.

„Andet har I ikke paa Samvittigheden?“

„Ikke det mindste, det skulde da være —“ Laust fik ikke udtalt, en Kugle foer med et voldsomt Brag ind i Kammeret, splintrede Loftsplankerne og borede sig igjennem Væggen, kun et Par Skridt fra Bryggeren. Laust ud-

stødte et Skrig, han strakte Hænderne op imod Passek og bønfuldt ham om Hjælp.

„Kan jeg ikke faae Lov at komme hjem, kjære, rare Hr. Ritmester! Jeg spenderer et helt Anker paa Jer af den dyre Spanskvin, I holder saameget af. Bed Admiralen om Lov til, at jeg maa slippe fraborde.“

„Han har Andet at tænke paa nu. I en Stund som denne gaaer Ingen fraborde. Der er kun faae Fyrværkere og lidt Mandskab tilstede, miste vi mange af vore Folk endnu, maa I op og hjælpe med ved Kanonerne. Her er den Lejlighed, I før talte om, til at lægge Eders Mod og Mandhaftighed for Dagen.“

En ny Salve syntes at ryste hele Skibet. Laust krøb saa langt ind i Krogen, som det vel var muligt at komme. „Aa, Herre Jesus!“ raabte han, „lad mig komme hjem. I troer det vist ikke, men Fanden skal tage mig, hvis jeg enten er modig eller mandhaftig, jeg er kun Raadmand og Ølbrygger, slet ikke Andet. Hjælp mig! — Jeg vil gaa til Bekjendelse, det var alligevel mig, som smed Grisen ud i Vandhullet og lod den drukne,

maa jeg bare komme hjem, skal han faae den betalt.“

„Det lader sig ikke gøre,“ gjentog Passek, „men er der enten Bud eller Besked, I ønsker hjem til Eders, saa skal jeg nøjagtig bringe det, hvis I kommer tilskade herude, det kan I lide paa; bliver I skudt, skal jeg ogsaa nok faae udvirket, at de ikke verfe Eders Lig overbord til Føde for Fiskene, men bringe det sømmelig hjem saa I kan blive anstændig jordet i Æbeltoft.“

Laust takkede ikke for denne Opmærksomhed, han sad og græd.

„Har I tænkt paa Jeres sidste Vilje og gjort Testamente?“ vedblev Ritmesteren. „Hvem skal have Gaard og Midler efter Jer.“

„Det skal Mikke,“ svarede Laust, og hulkede endnu højere. „Naadige Hr. Ritmester! hjælp mig dog hjem; I formaaer saameget, kan I taale at se en stakkels Mand sidde og græde og pines saa ynkelig foran Jeres Øjne.“

„Jeg saa igaar Aftes en stakkels Pige staa foran Jer og græde og tigge og vride sine Hænder for at faae den, hun holdt af, men I skjændte, I truede, I vendte hende

Ryggen. For Fanden, Mand! tænk lidt paa det; kommer der en Kugle og napper Arme og Been fra Jer, og bliver I baaren lemlæstet hjem, saa gifter hun sig alligevel med hvem hun vil, I kan ikke hindre det. Vil I gjøre noget Godt, og I er en retskaffen Fader, saa lad dem faae hinanden; siger I ja, vil jeg se, hvad jeg kan udvirke for Jer, og sejle tilbage med Jer til Æbeltoft, om jeg saa selv skal ro Baaden; men bet  nk Jer ikke for længe.“

„Jes er saa fattig, han eier ikke Salt til et   g.“

„Hvad eier I selv, hvis de skyde Skibet is  nk, og vi dratte ned paa Havsens Bund, alle tilhobe?“

„Vil I ro mig hjem, skal jeg tænke paa det.“

„I gjør vist bedst i at tænke, f  r jeg roer Jer. Gudbevares, hvor de knalde paa derude! Ja, nu gaaer jeg. Farvel, Laust Sillesen! Sees vi ikke mere i denne Verden, skal I have Tak for godt Traktement.“

Ritmesteren tog i Døren, Laust holdt ham tilbage. „Aa nej! aa nei! gaa dog ikke fra mig; naar I bringer mig helskindet hjem,

vil jeg sige ja, og gjøre den Jes til min Efterkommer i Embedet.“

„Det er godt nok, men der skal mere til. Inden fjorten Dage holder I deres Bryllup, jeg maa vide, at de ere gifte, før jeg drager fra Byen. Bestem Jer hurtig, ja eller nej. Hør hvor de raabe og skrige paa Dækket, jeg maa ud til dem.“

„Inden fjorten Dage!“ gjentog Laust, idet hans Hoved sank ned paa Brystet, — „lad gaa da, det staar fast.“

„Godt, her er Pen og Blæk, reis Jer og skriv: I giver Jes Lov til at faae Maria, I gjør ham til Eders Efterfølger og holder hans Bryllup inden fjorten Dage, hvis ikke, tilstaar I her paa Papiret, at være Jes saa stor en Sum skyldig, som uvillige Mænd vurdere Eders Gaard og Bryggeri til. Det skal I underskrive, inden I stiger ned i Baaden.“

„Sæt det op for mig,“ hviskede Laust, „jeg ryster, saa jeg ikke kan holde ved Pennen.“

Ritmesteren skrev, Bryggeren satte sit Navn under. Lidt efter fulgte han med Passek ud paa Dækket. Kappen bar han paa

Armen, Kaarden hang spagfærdig ned ad Siden.

„Det varer mig forbandet længe, inden I kommer,“ sagde Admiral Opdam til Laust. „Jeg skikkede Ritmesteren ind efter Jer, for at I skulde tage fraborde strax. Skynd Jer nu at komme ned i Baaden. Den ligger og venter paa Jer.“

Laust Sillesen saae paa Passek, han fandt ikke Ord til at udtrykke sin dybe Harme over at være bleven skuffet saa skammeligt. Ritmesteren og Baaden gik fraborde.

Da de naaede Havnen, ringede Æbeltoft Kirkeklokke til Gudstjeneste, men der kom ikke mange Folk i Kirke den Søndag. Mænd og Kvinder, Unge og Gamle stode i Klynger langs med Bolværket og stirrede ud i Vigen, hvorfra Kanonskuddene vedblev at lyde, og Krudtrøgen at stige iveiret, som en Række lysegraa Skyer.

Laust Sillesen skred langsomt frem mellem alle disse Mennesker, han havde atter vundet sin ranke Holdning og værdige Mine tilbage, Haanden hvilede igjen paa Kaarden, der nu strittede ud efter ham ligesom før og lignede

en lang Hale. Han nikkede og sendte et velvilligt Smil omkring til Venner og Bekjendte.

En Maaned efter holdt Jes og Maria Bryllup.

Men siden regnede Laust bestandig sin Tid fra den Dag, han havde været med til det store Slag ude i Vigen, og Hans Peter paastod ligesaa freidigt, at han havde holdt sig endnu modigere end Bryggeren, thi han sprang om oppe paa Dækket, medens Laust blev siddende nede i Kahytten.

Hvad en Kvinde gjemmer.

Hvad en Kvinde gjemmer

Blæsten rev Blade af Træer og Buske, Solen gjemte sig bag Skyerne, det regnede sønderpaa, og over Skoven laa der en graa Taage. Det var Dagen efter Sanct Florentin i Naadens Aar 1672.

Oppe paa et Havegjærde stod en ung Pige, og en Rytter holdt nedenfor. De To talte med hinanden.

„Naar jeg ser Dig staa deroppe,“ sagde han, „lille og fin, og krybe sammen i din tykke Kofte, saa ønsker jeg, at Nød og Ufred aldrig maa naae Dig. De ville knuge Dig til Jorden.“

„Det har ingen Nød, Jakob Høeg. Jeg troer forvist, Gudfader skikker ikke et Menneſke værre Lod, end det faaer Evne til at bære; — men hvorfor tale vi om Nød og Sorg, naar Du er tilstede, Du, saa freidig og for-

voven, som om Du var Mand for at vinde Bugt med Alverdens Betryk. — Hvor skal Du nu hen, Du er saa pyntet?“

„Jeg skal til Gilde hos Morten Agersborg paa Aasen, han trolover sin Datter med Jens Søltoft. Men naar Sol gaar i Bjerger kommer jeg igjen, mit søde lille Hjerte! og mens jeg er borte, sidder jeg og tænker paa Dig. Jeg har meget at fortælle. — Er det ikke en kjønn Hest? Den købte jeg af Palle Juul. — See, hvor den bærer sig op og knejser med Hovedet, den bliver vist aldrig træt. — Inat drømte jeg, Farbroder kom ind med et stort Brev og svarte Segl tillige; deri stod, Du havde glemt mig og vendt dit Sind til en Anden. Den Sorg kunde Du da aldrig volde mig, vel, lille Ilse?“

„Nei, Jakob, det kunde jeg vist ikke. — Man glemmer meget her i Verden, man glemmer Frænder og man glemmer Venner, man glemmer Glæden og man glemmer Sorgen, men det troer jeg forsandt, en Kvinde glemmer altid paa sin første Kjærlighed. Det troede min Moder ogsaa.“

„Saa har det ingen Nød med hele Resten,“

sagde han og slog ud med Haanden. „Farbroder og Svoger skal jeg tumle og bøie efter min Villie, til de giver deres Minde, al anden Uraad kan vi magte, naar vi sætte Skulder til Skulder, — nei, jeg vil helst tage det paa mig alene, Du evner dog ingen Ting. Farvel! — Naar de ringe Sol ned, sees vi igjen. Giv nu Agt paa, hvor kjønt han springer, min Fux. — Vorherrer holde sin Haand over Dig til siden.“ Han satte Hesten i Galop og red ned ad Veien. Lidt efter vendte han om igjen. „Jeg fik ikke sagt rigtig Farvel,“ raabte han smilende. „Alle mine bedste Tanker bo og bygge hos Dig. Herren lade lyse sit Ansigt over Dig. — Det er saa kjønt, hvad der staaer at læse: Gudfader gjør Vinden mild for det klippede Lam. Det vil han gjøre for Dig. Farvel Du!“ — Atter red han lidt og vendte om igjen. „Jeg glemte vist at sige, at Du skulde blive ved at tænke paa mig, imens jeg er borte, Du maa slet ikke tænke paa andet. — Farvel for aller-sidste Gang.“

Dermed red han og blev borte inde i Skoven. Hun stod og skyggede for sig med

Haanden over Øinene og stirrede efter ham, tilsidst boiede hun sig ud over Veien og lyttede, om hun ikke kunde høre Hestens Hovslag blot engang endnu.

Henimod Aften, før de ringede til Solnedgang, regnede det og Blæsten vilde ikke lægge sig; men hun stod alligevel oppe paa Diget og saae sønderpaa efter Jakob Høeg. Da kom en Rytter farende ud fra Skoven paa en Hest der gispede og skummede. Han havde tabt sin Hat, og hans lange, sorte Haar flagrede i Blæsten. Det var Jakob Høeg.

„Gudfader almægtigste frelse mig!“ raabte han. „Der er skeet en blodig Ulykke. Jeg og Kristen Brokdorf, Eskilds Søn, ham med den lange Næse, kom op at skjændes, da vi sad og klinkede ved Bordet. Der faldt strenge Ord paa begge Sider, og han fordrede mig ud for Kaarden, det jeg ikke vel kunde undslaa mig for. Nede i Toften fægtede vi, og jeg stak ham midt igjennem, saa Jernet stod ud af hans Rygrad. — Hvad siger Du dertil, mit lille Hjerte! — Det var en bedrøvelig Lystighed. Slægt og Venner bade godt for mig, og Sehested lovede Bøn og Løn for Drabet,

men Brokdorfs Frænder vare som galne, de vilde ikke tage mod Sone. Saa sprang jeg op paa min Hest, og nu rider jeg ad Holsten til, ud af Landet, det snarest jeg aarker. — Ilse! Du er min allerbedste Forlængsel i denne Verden, først maatte jeg da hen og sige Godnat til Dig. — Glem mig ikke, det skal være min eneste Bøn. — Om der gaaer Aar og Dag hen, jeg kommer nok tilbage, naar Vorherre giver bedre Tider. Glem mig bare ikke! — Tys, Hunden halser, og jeg hører Hesten vrindske. — De ere ude efter mig, de Hallunker! — Jeg maa afsted. Ilse, søde Ilse! for Jesu Christi Skyld, bliv ved at bære mig i dit Hjerte, farvel, farvel! — Nu kan Fux komme til at bruge sine lange Ben.“ Han kyssede hende paa Haand og Mund og red bort, det snarest Hesten kunde løbe. Men hun laa tilbage paa Diget og vred sine Hænder og løftede dem op mod Himlen, mens hun bad til Gud om Hjælp og Frelse.

Nedenfor Herregaarden laa et lille Huus med en Kaalhave og et gammelt Æbletræ, hvis hængende Grene næsten skyggede over den hele Have. Der boede Ilse med sin Faster

Susanne Kaas. Hendes Forældre vare døde og havde ikke efterladt noget, Frøken Susannes Midler strakte heller ikke langt, de bestode i det lille Huus med Kaalhaven og en Naadegave i Penge, som hendes Fætter Jørgen Glob til Ilensborg havde tilstaaet hende.

Ilse fyldte sit sextende Aar og Faster Sanne var henved halvtreds, da Ulykken hændtes hos Morten Agersborg paa Aasen. Der var gaaet tre Aar hen siden, men Jakob Høeg havde ikke ladet høre fra sig. Hans Navn blev sjelden nævnet, og naar det skete, rystede Sanne paa Hovedet med en Mine, som ikke røbede gode Tanker. Da det fjerde Aar begyndte, kom der en Aften en Bissekræmmer ned til Stedet og falbød sine Skatte. Faster Sanne spandt og vævede selv, hendes Pynt var den samme, hun havde for tyve Aar siden, hun trængte ikke til Bissekræmmerens Varer. Men han blev siddende paa sin Kiste og saae sig om.

„Med Forlov at spørge, boer der ikke en kleine Jomfru i dette Hus, som de kalde for Ilse Kaas?“

„Det er mig,“ sagde Ilse.

„Saa har jeg et Bud til Jer. — Egenlig skulde det være et Brev, men det ligger nede paa Havsens Bund, iligemaade min salig Kramkiste, fra dengang jeg lod mig sætte over med Færgen ved Snogøie. — Jeg har faret vide om i Verden og været sammen med mange af de høie Herskaber. Til Holland kom jeg ifjor, der sad en Kavaleer i Herberget med Fjer i Hatten, bredskuldret og strunk og en slem, lang Sabel ved Siden. Da han hørte, jeg drog ad Danmark til, gjorde han mig noget tilgode, for at jeg skulde tage Brev og Hilsen med til hans Kjæreste, det han sagde Ilse Kaas at være.“

Ilse havde foldet sine Hænder og hørte efter med dyb Andagt. Blodet kom frem i hendes Kinder, det lød for hende som Fuglesang, hvad den Bisekræmmer fortalte.

„Brevet ligger som sagt udi den dybe Sø, men om Junkeren maa jeg sige, at han holdt sig godt og veltilmode. Han havde oplevet meget, bad han mig melde, for han kunde ikke skrive det op altsammen. Til Lunden havde han været oppe at fægte med en Kavalleer og faaet et Stik tvers igjennem

Axelen, til Wolfenbüttel havde han givet en Anden det tilbage igjen. Nu var han tilsinds at tage Tjeneste hos de Heeren-Staten, og næste Morgen skulde han fare tilsøes og seile Verden rundt paa et af deres store Skibe; — men det føiede han til og bad mig mindes af al Formue, at han bar Eder i trofast Hu og Tanke og ikke havde større Forlængsel end at vende tilbage, saasnart Vorherre skikkede andet Vilkaar og glade Dage.“ Dermed tog Bissekræmmeren Kisten over Skuldren og gik sin Vei. Ilse slog Armen om Faster Susannes Hals. Hun sagde intet, men græd af Glæde.

Med denne Tidende levede hun nu de to næste Aar, hun talte ikke meget, men gik og passede sin Gjerning, var tidlig oppe og spandt og spandt til silde ud paa Aftenen. Hvad hun tænkte og haabede og drømte, mens Rokkehjulet snurrede rundt, fik aldrig Nogen at vide. — Der var heller Ingen, som spurgte om det.

Da de to Aar vare gaaede, kom der en Aften en værkbruden Sømand fra Randers og bankede paa. Han havde truffet Jakob i Ostindien ombord i et hollandsk Fartøi, og dengang

var han ilde faren. Feberen knugede ham, og Jakob saae ud som en Dødning. Skrive kunde han ikke, og lidt var der ogsaa at skrive om, men da han fik Øie paa det danske Flag, listede han over til Skibet med en Stok i hver Haand og bad Matrosen for Christi Kjærligheds Skyld bringe Ilse Kaas en Hilsen. Han kom sig nok igjen, og der blev vel bedre Dage, meente han. Hun skulde blot mindes ham og ikke blive træt, fordi det varede saalænge. Matrosen traf Ilse alene hjemme, Faster Sanne var nede hos Væveren. Manden fik et Stykke Mad for sin Gang, men hun tav med det, han fortalte og lod Ingen faae det sørgelige Budskab at vide.

Der gik igjen nogle Aar, uden Brev og Bud. Ilse begyndte at see daarlig ud, hendes smaa, runde Kinder bleve hule. Hun nævnede ikke Jakobs Navn, men om Vinteren eller til Efterhøst i Jevndøgn, naar Stormen kom, gik hun flittigere til Kirke end ellers, og naar det blæste stærkt om Aftenen, sad hun og foldede sine Hænder, som om hun bad en Bøn. Ved Løvfaldstiden blev hendes Bryst daarligt og hun maatte gaa tilsengs.

„Det har ingen Nød,“ sagde Faster Sanne.
„Jeg skal nok faae mit lille Lam rask igjen.
„Jeg har en Lægebog af Henrik Smith, den tilhørte engang din salige Fader og den veed Raad for alt. Der er nu for det Første det med en Skefuld Kjøkkensalt hver Morgen paa fastende Hjerte, det maa vi prøve.“

Ilse fandt sig taalmodig heri, men Kjøkkensaltet vilde ikke hjælpe.

„Saa veed jeg et andet Raad, sagde Sanne, det er at spise et hakket Løg paa Smørrebrød hver Morgen. Det hjalp din Fader mangfoldige Syge med. Det skal vi nu til.“

„Lad os det,“ sagde Ilse, og saa prøvede de Løget, men det vilde heller ikke hjælpe.

„Saa er der endnu et Raad, som aldrig kan slaa feil og som kurerer baade for Kolden og Halsværk, alt hvad det skal være. Det er en Muskatnød, flækket i tre Dele. Jeg skal forklare Dig, hvordan det gaaer til, lille Ilse! — Der er mange hemmelige Kræfter i Naturen, som Du nok veed, i nogle Ting ere de store og andre ringe. Maanen f. Ex. er der slet ingen Kraft i, den kan hverken gjøre varm eller kold, i Tordenen er der derimod

store Kræfter, for den er flere Hundrede Mile borte, og endda ruller den, saa hele Jorden dundrer. Ligesaa gaar det med Planten: en har faaet lille Kraft, en anden stor, — Muskatnødden den allerstørste, derfor virker den ogsaa mere end de andre. — Det forstaar Du nok.“

Efter denne tydelige Forklaring prøvede de Nødden, men den viste sig alligevel ringere end Sanne troede. Det varede længe, og Ilse blev ikke bedre. Faster sad ved Sengen, vaagede og læste fromme Bønner, og Ilse laa med foldede Hænder og hørte nøie efter. En Aften, da det var værre end ellers, reiste hun sig pludselig op, tog Susanne i Haanden og hviskede: „Du har altid været saa kjærlig og velsignet mod mig, — det faaer Vorherre at lønne, for jeg kan ikke, men en Velgjerning kan Du endnu bevise, større end alle de andre. — Naar der siden kommer En og spørger efter mig, — og jeg er borte, — vil Du saa sige, at jeg tænkte paa ham, — som han bad om, altid, — altformeget, — jeg mener, mere end jeg havde Kræfter til.“

Faster sad og græd. „Han kommer ikke,“ sagde hun bestemt.

„Han kommer vist,“ svarede Ilse med et trøstigt Smil, — „men maaske det varer længe endnu, — han vil komme, Du kan stole paa det, — hvis han lever, — og var han død, vilde jeg fornemme det paa mig.“

Omsider blev Ilse bedre og kunde igjen forlade Sengen. „Det var alligevel den Muskatnød, som hjalp“, meente Sanne; „den virker langsomt, men sikkert.“

„Det kan gjerne være,“ sagde Ilse.

Nu blev det Vinter med Storm og Kulde og korte Dage. „Vorherre holder sin Haand over Fattigfolk i denne strenge Tid,“ sagde Sanne.

„Ja, og over dem, som fare paa Søen,“ føiede Ilse til.

„Jeg er saa bange for, at Fætter Jørgen skal have glemt os med Penge denne Gang. Han pleier gjerne at skikke dem over til Mikkelsdag, og nu staaer snart Sanct Morten for Haanden. Vi har ikke mere Rug paa Loftet, og Brændet slipper snart. Naar vi faae tændt Lys skal jeg dog tage Kortene frem og se, hvad de sige. — Kortene slaa aldrig feil, dem kan et Menneske forlade sig

paa i Vee og Vel, det veed jed bedst af egen Erfaring, jeg har tyet til dem i det haardeste Øieblik i mit Liv, og hvad de fortalte blev til Sandhed, skjøndt det kun gjemte ringe Lykke.“

„Hvordan det?“

„Engang for mange Aar siden kjendte jeg et ungt Menneske, han kom daglig i vort Hus og plantede Blomster til mig i Haven og bragte Lys og Solskin med, saasnart han viste sig, — og han fortalte saameget, saameget, som jeg nu ikke kan sige, hvorvel jeg gjemmer det herinde altsammen.“ Susanne lagde Haanden paa sit flade Bryst, tav og vendte sig om mod Vinduet.

„Hvad saa, lille Faster?“ spurgte Ilse med sin blødeste Røst.

„Saa spurgte jeg Kortene, hvad de meente om ham. Først lagde jeg Abrahams Brønd, den sagde, han vilde drage bort; saa lagde jeg Stjernen i Bethlehem, den er nok saa sikker, og den sagde det samme. — Ha nreiste ogsaabort,“ tilføiede hun med bristende Stemme, og kom aldrig siden tilbage til mig.“

Da de havde tændt Lys, satte Ilse sig

til Rokken, men Faster tog Kortene frem og bredte dem ud paa Bordet. Først lagde hun en Kreds for sig og sad lidt og grundede paa den, smilede og nikkede over til Ilse.

„Abrahams Brønd spaaer os ikke saa daarligt endda. Der ligger en fin Kavalleer i Huset, han er lys og bringer god Tidende med sig. Du kan tro, det er Fætter. Gud give, han bare snart vilde komme! Nu skal vi lægge Stjernen i Bethlehem for Dig og see, hvad den siger.“

Hun blandede Kortene og lagde dem i Form af en syvstraalet Stjerne, derefter sad hun længe og grundede med Hagen i Haanden og rystede paa Hovedet, idet hun saae over til Ilse.

„Den melder kun sørgeligt Nyt, mit Barn, — det vil gaa Dig, som det gik mig, han har glemt Dig, den Du tænker paa. — Han kommer ikke.“

Ilse havde stor Møie med at faae Svaret frem. „Hvis han var som de Andre“, sagde hun, — men han er ikke som de Andre. Han husker paa mig.“

„Hvorfor bliver han da borte i alle de mange Aar og lader ikke høre fra sig?“

„Det veed jeg ikke.“

„Vi kan prøve en Gang endnu, maaske vi saa faae Andet at vide.“ Sanne blandede Kortene og lagde en ny Stjerne. — Atter rystede han paa Hovedet.

„Vil det ikke gaa bedre? spurgte Ilse sagte.

„Ak nei, mit stakkels Lam, jeg seer kun daarlige Tegn, hvor ondt det end gjør mig. Han kommer aldrig mere. Du kan tro mig, Du vil blive en enlig, sørgende En, ligesom jeg til de lægge Dig i din Kiste.“

„Han kommer vist,“ sagde Ilse. — „Jeg veed nok, jeg fødtes til at dø, men ogsaa til at leve en lille Smule.“

Der blev nu ikke talt mere herom, Rokkehjulet gik, Faster sad og saa ind i Gløderne, lidt efter gæde en Hund udenfor Døren, Herren fra Ilensborg kom ind. Det var en lille, fed Mand med et rødt og rundt Ansigt, som altid lo; han havde en lang Tyrepidsk i Haanden, bar en Kofte med blanke Messingknapper. Hans store, brune Støvler naaede ham til Knæene.

„Gudsfred og Godaften herinde,“ sagde han, „denne gang kommer jeg selv, og her har jeg Pengene med mig.“

Sannes Øine straaledede da hun saa den lille Pung, Jørgen Glob stillede hen paa Bordet. „Det er rigtig en stor Skam, Fætter selv skal have Uleilighed,“ sagde hun. „Det hastede ellers slet ikke.“

„Ja, men jeg har ogsaa et andet Ærinde til Ilse alene, Sanne maa ikke høre det. Gaa lidt ind i den anden Stue, imens vi snakke sammen.“

Sanne gik, Jørgen satte sig i hendes gamle Lænestol, trak sine Støvler høiere op over Knæene og gav sig til at lee, idet han blev ved at see over paa Ilse.

„Jeg synes godt om Jer, Ilse!“ udbød han endelig, „I er en kjon og ærbar Pige. Skal vi være Kjærester? saa kan I faae det godt og komme til stor Herlighed og Glæde. Gamle Fæster Sanne ikke at forglemme.“

Ilse blev blodrød. „Jeg sætter megen Pris paa Eder, Hr. Jørgen Glob,“ svarede hun, „I har været en trofast Ven alle Dage,

det Faster og jeg faaer at bekjende. Men Kjærester kan vi ikke blive.“

Jørgen brast i Latter og slog med sin Pisk paa Støvlen. „Jeg har alvorlig Hensigt,“ sagde han, „og vil gjøre Jer til min Ægte-hustru paa Hensborg.“

„Ja, hvad meente I ellers?“ spurgte hun, og hævede sine fromme Øine op mod ham.

„Naa, saa I vil ikke have mig? — I siger nei for Alvor?“

„Jeg maa blive hernede hos Faster, det er vel engang bestemt saadan. — Hr. Jørgen Glob derimod bør vælge sig en Hustru af Landets rige og fornemme Adel.“

„Fanden fare i det! der er vel nok dem, som sagde ja, med Kyshaanden til, men naar jeg ikke kan faae Jer, vil jeg slet Ingen have. — I skal ikke see saa bedrøvet ud. Det er jo ikke noget at græde over.“

Ilse rakte ham Haanden. „Jeg er saa inderlig bange for, at mine Ord skal have fortørnet Eder, saa I slaaer Haanden af mig eller Faster,“ hviskede hun. „I har været vort kjærlige Forsyn fra jeg var en lille En,

og maa ikke tage mig det ilde op, men jeg kunde ikke svare andet.“

„Aa Snak!“ sagde Jørgen og lo igjen, „hvorfor skulde jeg blive vred? — Jeg veed min Sjæl nok, hvad der er iveien, — det er ham, den forfløine Fugl, Jakob Høeg, I har i Sinde, — men I faaer ham aldrig mere at see, det forbander jeg mig paa. — Jeg har for længe siden skaffet ham Forlig og Sone med Brokdorfs Slægt, saa for den Sag kunde han trøstig vende tilbage, naar han vilde, — døde ere ogsaa de, der satte sig imod eders Ægteskab; men see om han kommer. — Der har vi Faster Sanne, vi snakke nu ikke mere om den Ting. — Gud i Vold!“ Jørgen Glob smækkede med sin Pidsk, nikkede til Sanne, og forlod Stuen.

Der gik igjen lang Tid, hvori Ingen hørte Tale om Jakob. Ilse blev blegere og mere tavs, det var som en Aftale mellem hende og Faster, at de ikke mere nævnede Høegs Navn.

Jørgen Glob kom flittig i Besøg til dem, han bragte ikke oftere sit Forslag til Ilse paa Bane, derimod lod det til, at han kunde ane, hvergang Faster Sanne var i Forlegenhed for

Penge. Han fandt altid paa en Maade til at staa hende bi, uden ligefrem at tilbyde sin Hjælp.

„Sikken en deilig gammeldags Skilderramme med en Mand i,“ sagde han en Aften.

„Saadan noget Skrammel samler jeg paa. Skal vi købslaa om den, for Løiers Skyld?“ Saa bød han hende det tidobbelte af Rammens Værdi og lod endda til at være veltilfreds med Købet.

„Det var da et prægtigt udskaaret Skatol, Faster Sanne har der; nei, see engang, med Messing Haandtag og en Tulipan paa Klappen. — Det har jeg rigtig gaaet og forliebet mig i, lige fra den første Dag, jeg saa det. Jeg siger det ganske ligefremt, jeg vilde gjerne spendere hundrede Daler for at faae det hjem paa Ilensborg.“

„Imorgen skal jeg op til Randers Marked for at sælge en Drift Ungkvæg,“ sagde han en anden Gang. „Hvad om vi tage Fasters to Faar med? kanske der lod sig gjøre god Handel med dem. Der er stærk Misvæxt paa Faar i denne Sommer.“ Faarene drev han med sig og bragte Sanne tredobbelt saameget for dem, som han selv fik.

„Det var da nogle velsignede Æbler, Faster har hængende og dingle paa det Træ,“

sagde han. „Fanden fare i mig, hvis jeg har smagt bedre i mine Levedage. Om I vil lave mig et retskaffens Anker Most af dem, naar Efterhøst kommer, saa betaler jeg med Kys-hand en Rigsort for Potten.“ Saaledes blev han ved, fandt altid paa noget Nyt, lo altid af sine egne Indfald og blev ikke træt. — Han var deres Forsyn, som Ilse sagde.

Hun sad om Hverdagen bøiet over sin Rok, om Søndagen tog hun sin Kyse paa og gik op for at bede i Kirken. Naar hun havde arbeidet sig træt, gik hun ud i Haven, helst hen til Gjerdet. Her blev hun staaende og stirrede hen i Eggen, til Taarerne blændede hendes Øine. FASTER tænkte, hun hørte paa Kirkeklokken, eller saae hvor smukt Solen gik ned, det gjorde hun ogsaa, oyre i Vest, hvor Bakkerne høinedes, havde hun seet Solen gaae ned en Aftenstund, uden at den vilde staa op siden.

En Efteraarsaften sad hun og Sanne ved Vinduet og saae Vinden hvirvle de faldne Blade omkring paa Veien. Mod Vest var der endnu en lille rød Stribe tilbage af den nedadgaaende Sol, men den blev svagere og

svagere, som det sidste svindende Haab, saa kom Maanen frem imellem de jagende Skyer. Oppe i Gavlen stod en Laage og klaprede, Svalereden fra sidste Sommer var falden ned fra Muren. Ilse fandt sine Tanker levende-gjorte i enhver Gjenstand, alt syntes at sørge med hende, det var Øde, Mørke og Forsagelse rundt om. „Min Fod har Lænker og mit Hjerte har Sorg,“ hviskede hun, „men min Længsel den har store Vinger.“

„Hvor det er mørkt derude!“ sagde Sanne.

„Ja, mørkt,“ gjentog Ilse, „men see! ovre i Øst skinner der dog en Stjerne.“ — Naar Himlen var mørk for Sanne, havde den endnu Lys for hende, hun fandt altid en lille Stjerne, hvor ingen Anden kunde øine den. — Lidt efter brød Maanen frem og sendte sit fulde Lys over Egnen. Der kom en Vogn kjørende. To Mænd sad paa Bagsædet, den Ene bøiede sig forover og stødte af og til Kudsken med sit Sabelhefte i Ryggen, for at han skulde kjøre hurtigere. Udenfor Huset standsede de og bankede paa. Sanne fik hurtig tændt Lys og gjenkjendte Jørgen

Glob i den Første, som traadte ind. Efter ham kom en bredskuldret Mand i Sømandsdragt, med et stort graat Skæg, der naaede ned paa hans Bryst.

„Jeg bringer Bud til Ilse Kaas,“ sagde den Fremmede i et Sprog, der lød som slet Tydsk. „Er hun tilstede.“

Ilse rystede. „Bud, fra hvem? — Fra Jakob Høeg?“

„Ja, han lever endnu. — Holder I af ham, og bryder I Jer om at vide det, saa gaaer det ham ogsaa ret godt, at sige efter fattig Leilighed. Han er bleven ved at fare tilsoes og har endelig faaet eget Skib under Fod. Det bad han mig spørge, om I vilde følge med til ham, og dele hans ringe Kaar. Her skikker han Brev og Hilsen tillige, formedelst han ikke kunde komme selv.“

Ilse tog Brevet i sin skjælvende Haand, men mægtede ikke at læse de faa Ord det indeholdt. Hun støttede sig til Bordet, græd og smilede paa samme Tid, og hendes Ansigt var blegt som en Dødnings. „Ja, ja!“ sagde hun og nikkede med Hovedet. „Vist vil jeg

følge med, — heller end gjerne, jeg maa og nok. — Naar skal det være?“

„Det snarest I kan,“ sagde den Fremmede. „Hans Skib ligger med en Kjøbmandsladning for Kjøbenhavn og seiler om nogle Dage.“

Hun hørte ikke de sidste Ord, hun var sunken bevidstløst om i Fastsr Sannes Arme. Da hun vaagnede igjen vedblev den Fremmede at fortælle. Selv hed han Lucas van Polden og var Proviantsmester, han havde fulgt Jakob i mange Aar, forlist med ham i Ostindien, kæmpet med ham mod Piraterne, pleiet ham medens han laa syg og kvæstet, kortsagt han vidste Besked om alt. Ilse lyttede og spurgte, fra bleg var hun bleven rød, hendes Ansigt vidnede om usigelig Lykke. Saa blev det bestemt, at hun skulde være rede til at drage bort næste Morgen.

„Men jeg følger med,“ sagde Jørgen Glob, „for jeg vil ogsaa ud og hilse paa den Landløber Jakob.“

„Her har ædle Jomfru altsaa boet i de lange Aar, mens han drog i fremmede Lande,“ sagde Mester Lucas og saae sig om i den lille Stue.

„Ja, her har jeg boet,“ svarede hun, „og naar I vidste, hvor der er fuldt herinde af Haab og Forlængsel, som Gudfader nu har bønhørt. — For ikke sandt, I skuffer mig jo ikke, han lever og I vil føre mig til ham!“ Hun bredte sine Arme ud og knælede ned paa Gulvet og hviskede: „Barmhjertige Gud! lad det nu skee, hvad jeg bad Dig om saalænge, — lad mig nu faae ham at see igjen, ikke for hans Skyld, men for min egen.“

„I er min Salighed en flink lille Pige,“ sagde den gamle Proviantsmester.

Det var længe efter Midnat, da de skiltes, og næste Morgen, før det gryede ad Dag var Ilse færdig til Afreisen. „Om det tillades mig at tage en lille Kiste med,“ sagde hun, da Manden kom med Vognen, „saa ligger heri gjemt alt det Tøi, jeg har spundet og vævet i mange Aar, det kan vist komme os tilgode nu.“

„Tag I kun Kisten med,“ sagde Lucas van Polder, „vi faae vel nok Plads til den.“

Saa tog Ilse med mange Taarer Afsked fra Faster Sanne og befalede hende til Gud og Hr. Jørgen Glob, som lovede, ikke at svingte hende. Derefter reiste de. Men hvert

et Træ, hun kom til, sendte hun et Blik og da de kjørte forbi den gamle Kirke oppe paa Banken, vendte hun sig om og saae tilbage, den havde hørt mange af hendes fromme Bønner, den gamle Kirke, derefter lukkede hun sine Øine og faldt i Søvn.

Otte Dage varede Reisen, og underveis sad Proviantsmesteren og fortalte om Jakob.

„Nu maa I ikke ræddes, om I skulde finde ham noget forandret,“ sagde han. For det Første have de Herrer Nederlændere givet ham et andet Navn, de kalde ham helst for Hoegstraten, — saa har han faaet sig nogle slemme Skrammer, siden naadige Frøken saae ham sidst, med det ene Ben er det ogsaa kun som saa; alligevel er han sluppen heldig fra det, i Betragtning af, at Klingen altid sad saa løs i hans Skede.“

Den niende Dag naaede de Kjøbenhavn. Tidlig om Morgenens traadte Jørgen Glob ind i Herberget til Ilse med en stor Æske i Haanden.

„Her kommer jeg,“ sagde Herremanden, „og bringer min Bryllupsgave med, om den maa være Eder til Behag.“

I Æsken laa en fuldstændig Dragt af Fløil og flandersk Klæde.

„Den er for kostbar til mig,“ sagde Ilse, „den vil ikke heller skikke sig for de smaa Kaar, jeg nu gaaer imøde.“

„Den er som det skikker sig for en Adelsfrøken, der stammer fra den ældste og bedste Slægt i Kongens Riger og Lande, min egen ufortalt,“ svarede Jørgen Glob. „I skal tage den paa for min Skyld, fordi det er det Første og det Sidste, jeg nogensinde kommer til at byde Eder.“

„Det Sidste maaske, men ikke det Første,“ sagde Ilse og rakte ham Haanden. „Alle mine Dage har I været mig i en kjærlig Faders Sted, i en trofast Ven og Broders Sted. Det jeg aldrig, aldrig skal forgjette.“

Herremanden blev blodrød, han stod og rokkede frem og tilbage paa Gulvet, „Fanden fare i mig, om jeg vil høre Tale om det,“ raabte han. „I tage nu den Dragt paa, fordi I volder mig saa stor Glæde derved, ikke sandt? — Desuden — idag er det jo Helligdag, skulde I saa ikke være smykket af al Formue?“

„Det vil jeg ogsaa,“ sagde Ilse. „Eders

Villie skee, det skal være som I siger.“ Saa tog hun Dragten paa og rødmede af Glæde og Undseelse over dens Skjønhed og Pragt og takkede Jørgen for hans Gave.

Nede ved Søen laa en stor Baad og ventede paa dem. Matroserne vare klædte som til en Fest, og der var dannet et prægtigt Sæde til Ilse og Jørgen Glob. Hun mægtede næppe at flytte Foden, medens hun gik over i Baaden, og lagde Haanden paa sit Bryst for at dæmpe dets Slag.

„Jeg vil see, om jeg kan styre,“ sagde Lucas van Polden, og tog Plads ved Roret.

Der laa mange Skibe ude paa Rheden den Dag, blandt dem et stort Krigsskib, smykket med Flag og Vimpler. Mod dette styrede Proviantsmesteren. Da de kom nærmere, foer en blaalig Røg ud fra Skibets Side, Skud fulgte paa Skud, derefter lød en Trommehvirvel og en smuk jublende Musik, som til en Velkomsthilsen.

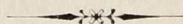
„Jeg er saa bange,“ sagde Ilse og vendte sig om mod Proviantsmesteren. Hun gjenkjente ham ikke mere, han havde kastet sin Kofte og bar nu en straalende Uniform.

Da Baaden naaede Skibet, blev en magelig

Trappe firet ned paa Siden. Hun vovede ikke at træde paa det prægtige Tæppe, som laa over den, før Lucas tog hendes Arm og ledede hende op paa Dækket. Der stod hun rystende, bøiet og forlegen, omringet af en Kreds Officerer, der alle hilste hende med blottede Hoveder. Ind i denne Kreds traadte en Mand, arret og solbrændt, klædt i en glimrende Admiralsuniform. Ilse udstødte et Skrig, — denne Ene kjendte hun, ham havde hun ikke seet i femten lange Aar, og dog havde han aldrig været borte fra hendes Tanker. Hun laa ved hans Bryst, græd, smilede, stammede og fandt ikke Ord.

„Vil Du være Dronning paa mit Skib, som Du altid har været det i mit Hjerte?“ spurgte han. „Jeg har brugt den lange Tid, som jeg har kunnet bedst, og nu har de gjort mig til Admiral i nederlandsk Tjeneste. De gode Dage ere komne.

Hun sank ned for hans Fod og strakte ham ydmygt sine Hænder imøde: „Jeg bad Gud om at faae Dig at see igjen,“ hviskede hun, „det har han tilstedet, — saa kan alt det Andet være det Samme.“

Jørgen Pranger.

I Nærheden af Horsens Fjord laa en gammel Herreborg med røde Mure, Taarne og spidse Gavle; den lignede de fleste andre Herremænds Gaarde fra det sextende Aarhundrede, og der er nu siden Walter Scotts Tid, givet saamange fyldige men rigtignok endnu mere forvanskede og vindtørre Skildringer af disse, at det vilde være lige trættende for Læser og Forfatter at forsøge en ny. Der lader sig i det Hele taget heller ikke sige noget synderligt Nyt om Fortidens Bygningskunst i Danmark, den indskrænkede sig til at efterligne Naboernes, vi forskreve vore Tegnere, Billedskærere og Haandværksmænd fra fremmede Lande.

Ved Horsens Fjord laa altsaa en Herregaard, som engang tilhørte Hr. Tyge Høg. Han havde faaet Gaarden med sin Hustru

Vibeke, efter langvarig Proces og Rettergang mod hendes første Mands Slægt, hvilket ikke vedkommer denne Historie. Tyge og Vibeke vare barnløse, efter at have siddet nogle Aar paa Gaarden toge de en fattig Slægtning til sig og lyste hende i Kuld og Kjon. Hun hed Ingeborg Bille eller Bilde, thi begge Navne findes anførte i Kilderne, hvorfra denne sandfærdige Historie er taget.

En Sommerdag i August kom en gammel Mand ridende op til Tyge Høgs Gaard. Det var Hr. Jørgen Skeel fra Gribsholm, velkjendt og anseet i Egnen, deels fordi han var en rig og mægtig Herre, deels paa Grund af den udbredte Handel med Kreaturer, som han drev omkring i Jylland og paa Øerne. Da Jørgen havde faaet sin Hest i Stald og hørt af Karlen, at Herskabet var redet ned for at se til en Syg i Landsbyen, gav han sig til at fløite, saae lidt paa Kvæget, som blev drevet tilvands i Gaarden, og spadserede derefter ud i Haven. Her tog han Plads i et Lysthuus, lagde Benene henad Bænken, knappede Vams og Vest op, og faldt lidt efter i en blid og rolig Søvn. Solen dalede og

Dagen begyndte at hælde, inde i Toften samlede store Skarer af Omegnens Bønder, thi det var Ingeborgs Fødselsdag, og der skulde være Gilde paa Gaarden. Lærken sang og Himlen blev rød af den nedgaaende Sol. Jørgen Skeel laa endnu inde i Lysthuuset i en dyb Søvn, af hvilken han kun blev vækket, naar en Myg stak ham paa Kinden.

Da Kirkeklokken ovre i Hammeløv ringede syv, kom et ungt Menneske med grøn Kofte og Fjer i Hatten ind ad Havelaagen. Han saae sig forsigtig om, og gik derpaa hurtig ind i en Løvgang i Nærheden af Lysthuuset. Paa samme Tid viste en ung Pige sig oppe paa Havetrappen, det var Tyge Høgs Pleiedatter, Ingeborg, festlig smykket, med en Blomst i Haaret straalende af Sundhed og Lykke. Da hun saae Junkeren i den grønne Kofte forsvinde i Løvgangen, smilede hun, betænkte sig lidt og fulgte efter ham. Han stod lænet op til et Træ, hun strakte ham begge sine Hænder imøde.

„Jeg kommer,“ sagde hun, „fordi jeg har lovet det, men jeg vil blot lade Dig vide, at jeg gaaer igjen lige paa Øieblikket.“

Først kyssede han hendes smaa, hvide Hænder, dernæst udstødte han et dybt Suk og svarede: „Ak, Ingeborg! naar Du vidste, hvad det er at længes.“

„Nei, det veed jeg ikke, men det beroer jo kun paa Dig, om jeg skal faae det at vide.“

„Ja, det er netop Ulykken, at jeg i din Nærhed altid mangler Ord. Naar jeg er borte, synes der at være tusinde, vigtige Ting, som jeg skulde fortælle, men saasnart vi mødes igjen, husker jeg ikke Andet, end at jeg holder saameget af Dig.“

„Det har Du ovenikjøbet fortalt mig hvergang vi mødtes,“ sagde hun smilende.

„Og Du svarer dog aldrig Noget dertil. Har Du slet Intet at sige mig?“

„Det er jo ikke mulig at faae et Ord indført for Dig.“

„Jeg maa skynde mig at tale, mens vi ere alene. Om lidt kommer alle dine Gjæster agende eller ridende, indsvøbte i deres Fornemhed, de trykke din Haand og kysse Dig paa din Kind, Enhver af dem bringer sin Gave. Den har et Baand til Dig, den en ny Sangbog, men Fru Birthe til Rosenvold kommer idag

som ifjor med sin struttende Gyldenlak i en stor Potte, den har hun bragt i alle de Aar, jeg kan huske. — Jeg har et Blik, en Hilsen og ikke Andet, det er den fattige Enkes Gave.“

„Men over den var der større Glæde i Himmerig, end over Alt hvad de Rige bragte,“ svarede hun. „Forresten er jeg ikke saa glad iaften, som jeg burde være. Tænk Dig, Fru Brok fra Høgholm har skikket os Bud, at vi kunne vente Palle Bruus hertil, for at fri til mig.“

„Palle Bruus!“ svarede Holger med et spottende Skuldertræk, „den gamle Gnier, der knap vover at sætte sig paa en Stol, af Frygt for at slide Luven af sine Buxer. Palle! der gjerne vilde pille Messingbeslaget af sin Faders Kiste, naar han blot kunde tjene en Søsling derved. Lad ham kun komme.“

„Det er ikke Palle selv, men hans Søn, jeg mener.“

„Den kleine Espen! saameget værre. Fem Fod Dumhed indbunden i et Adelspatent. Veed Du hvad, min egen, lille Ingeborg! ham frygter jeg ikke heller. Jeg er glad, jeg vil synge og danse den hele Aften, og hvis Palle

eller hans Søn kommer Dig for nær, slaaer jeg dem fordærvet.“

„Det vil Du bestille den hele Aften?“ spurgte hun.

„Den hele Aften. Imorgen drage vi paa Jagt, imorgen skinner Solen henover den grønne Skov, Pisker knalder, Hundene gø, Jægerne blæse, vi ride sammen, lad de Andre drikke og skyde og rende deres Heste ihjel, jeg følger ved din Side, jeg hører din Stemme, dine Øine se paa mig. Jeg løfter Dig op paa Hesten, det skal ingen Anden faae Lov til, saa glemmer vi Palle Bruus og hans Søns dødfødte Kjærlighed.“

I dette Øieblik hørtes en langtrukken Lyd i Nærheden, Noget der lignede et Suk eller en vedvarende Gaben. Ingeborg saae sig om, udstødte et Skrig og flygtede. Holger blev staaende og stirrede paa et rødt og smilende Ansigt, der viste sig imellem Buskene. Det var Jørgen Skeel, som stod foran ham. Han var under den sidste Del af Samtalen vaagnet og ubemærket kommen frem i Gangen. Han nikkede til Holger og strakte ham Haanden imøde.

„Gudsfred og Goddag Gudson!“ udbrød han. „Naa, saa Du staaer og frier og hjælper Ingeborg paa Hesten og rider om i de grønne Skove med hende; Du har Folk paa Marken, der gaa med Hænderne i Lommen, eller ligge og sove til Middag til det bliver Aften, fordi Ingen passer paa dem, siden Herskabet rider om, og plukker Blomster eller fanger Fugleunger til Jomfru Ingeborg. Hvad skal alt dette blive til?“

Holger stod og smilede: „Far i Mag, Gudfader! Veiret gaaer fra Jer. Jeg holder af Ingeborg, dermed kan Alt være sagt, jeg bryder mig mere om hende, end om Gaard og Gods og Hovfolk. Der er Noget herinde, som drager mig til hende, se hende, høre hende, leve i den samme Luft som hun, det er Alt, hele Resten er Intet; men det kan I vist ikke forstaa, jeg er ung og I er gammel, det er Sagen.“

„Ja, deri har Du min Sjæl Ret,“ sagde Skeel og knaldede med sin Pisk. „Du er yngre end jeg troede, Gudson. Du holder af Ingeborg, det er der Flere end Dig, der gjør, fordi hun er en kjøn og god Pige. Du bringer

hende Blomster og Kjærlighedssuk, lover at hente hende Himmelen ned paa Jorden og hun er overbevist om Alt hvad Du siger, fordi det nu engang ligger til den unge Alder, at tro og haabe. — Hvad saa? hvis Du nu faaer hendes Ja og Forældrenes tillige, det Du imellem os sagt ikke faaer, fordi der er en Anden, som staaer Dig iveien, lille Holger, saa fører Du hende til din Gaard. Der er tomt derinde, Vinden blæser igjennem de kolde Stuer, der er knapt med det daglige Brød, er det den Lykke, Du tilsvøer hende med dyre Eder? Hun maa undvære, maa savne og finde sig i det. Fra Frænder og Venner drog Du hende bort, Du vilde jo være hende mere end alle de Andre tilsammen, det er det Himmerige, Du lovede. Virk først, min Dreng, gjør som Fuglen paa Marken, den bygger sig sin lune Rede, inden den tænker paa at lægge Ungerne i den. Troer Du maaske ikke, Du behøver at arbeide? Naar man stammer fra adelig Slægt, har man Lov til at være en Klodrian, der ikke føier sin egen Skærv til Fædrenes Hæder, eller lader sin egen Daad begynde der, hvor de Andres

endte? — For Djævelen, Gudson! hvis Du bebrejder mig min Alderdom, dens Brøst og dens Mangler, hvorfor beviser Du da ikke selv din Ungdoms Fortrin?”

„Naar hun bliver min, vil jeg virke og arbeide for hende, Verden er stor, Hr. Jørgen Skeel! og jeg har gode Arme, hun skal være Lyset, hun skal give mig Lyst og Styrke, — ak, Gudfader! naar I vidste, hvad det vil sige, at bære en Kvinde i sit Hjerte, men det har I vist glemt for længe siden.“

„Det er en ørkesløs Tale, vi To her staa og føre. For at bringe Ingeborg hjem til dine klamme Mure maa Du ikke blot have hendes Ja, men ogsaa Forældrenes, og det give de Dig ikke, mindst nu, da der er bedre Tilbud ivente.“

„Fra hvem?”

„Fra mig min Søn, jeg sidder i mange Aar som en enlig Mand i Hjemmet. Jeg er kommen for at fri idag, og det meget Gode, Du staaer og fortæller mig om Pigen, bestyrker mig kun i mit Forsæt.“

Holger brast i Latter. „I spørger vist, min Herre Gudfader,” sagde han.

„Aa nei,“ forsikrede Jørgen, „i min Alder gifter man sig ikke for Spøg. Iaften frier jeg, paa Lørdag holde vi Jaord og paa Søndag lader jeg Hr. Mads lyse Trolovelsen fra Prædikestolen, Du er ung og jeg er gammel, men Du er fattig og jeg er rig. Du har Pigens Samtykke, det siger Du idetmindste, men jeg har Forældrenes. Du eier hendes Hjerte, jeg vil søge at vinde det, nu veed Du, hvorledes Sagen staaer, min kjære Gudson; forresten skal Du altid vedblive at være en velseet Gjæst hjemme paa min Gaard. Kom kun og besøg os.“ Med disse Ord slog Jørgen Skeel et Knald med sin Pisk, vendte Holger Ryggen og gik ned i Stalden for igjen at se lidt paa Creaturene.

Medens denne Samtale fandt Sted, red Hr. Tyge Høg og Fru Vibeke langsomt ind igjennem Skoven, Damen først, han fulgte efter i nogle Skridts Afstand. Fru Vibeke var en høi og fyldig Matrone. Det man saae af hendes Ansigt under en Hat, med lange, gule, og nedhængende Fjer, bar en stærk næsten høirød Farve. De gule Fjer, den blaa

Barret og det røde Ansigt dannede tilsammen en fortræffelig Harmoni.

Tyge Høg var en lille og mager Skikkelse med et gulbrunt Ansigt, hvis Hud fremviste lutter Rynker og Folder. Et rødligt og sparsomt Skæg med lyse næsten vandblaa Øine, bidroge ikke til at give ham et mandigere Udseende. Han sad bøiet over Hesten, og bar sit Hoved sænket mod Brystet, dets Udtryk denne Dag var endnu mere sørgmodigt og villieløst end sædvanligt.

„Kom herhen, Kujon!“ sagde Fru Vibeke efter lang Tids Tavshed med en kraftig og bydende Stemme, „jeg vil tale lidt med Dig.“

Tyge adlød nølende, han red nu ved Vibekes Side, men slog ikke Øinene iveiret.

Hvad er der saa iveien med Dig idag og hvad skal det betyde, at vi ride omkring igjennem Skov og Krat, istedetfor at blive hjemme og tage imod vore Gjæster? Du vilde vist helst have lusket Dig bort alene, ti stille, jeg mærker det nok — men jeg kom bag paa Dig og maatte med ud, for at høre paa dit Skriftemaal.“

„Jeg er saa forknøyt over den Sultan,“

stammede Tyge og skelede til Siden, fordi han ikke vovede at se lige paa de truende Øine, som betragtede ham. „De Asener af Hundedrenge har pudset Karo paa den og han har skamferet ham det hele Fjæs.

„Om igjen,“ raabte Fru Vibeke heftig, „nu lyver Du jo. Der er Andet iveien.“

Tyge sad lidt og betænkte sig, hans Hoved sank endnu dybere ned paa Brystet. „Naar Du endelig vil vide det,“ sagde han, „saa skærer det mig dybt i Hjærtet, at vi har mistet vort dyre Anker Malvoisier, det jeg fik foræret af min Broder Steffen, til alle Sjælesdag. Gjordene ere sprungne og Vinen flyder om i Kjælderen“,

Fru Vibeke vendte sig om mod Tyge, hendes smaa, sorte Øine lynede. „Kommer Du nu igjen med dine Historier,“ raabte hun opbragt, „fortæl mig strax, hvad der er paa færde, eller Du skal faa et dygtigt Rap af min Pisk.“

Tyge saae til Siderne, om der var Nogen, som hørte denne ydmygende Trusel, og holdt sin Hest forsigtig tilbage, som om han frygtede

for, hvad der kunde ske. „Du skulde bare prøve paa det,“ sagde han.

Fru Vibeke hævede sin lille Pisk. — „Herhen Kujon og gaa til Bekjendelse.“

„Naa da! siden Du endelig vil vide det, saa kommer Jørgen Skeel tidlig i Eftermiddag, jeg vil nødig træffe sammen med ham, inden de andre Gjæster ere tilstede, han gaaer altid og gjør sig lystig over mig.“

„Det er der Grund til, og det har han jo altid gjort, men hvorfor vil du nødigere træffe sammen med ham idag end ellers? Op med Hovedet og se mig lige ind i Øinene.“

Tyge var drevet til det Yderste, han vred sig under det truende Blik og saa op til den hævede Pisk, medens han vædede Læberne med Tungen og vedblev:

„Der er noget uberigtiget mellem Jørgen og mig, men Du skal ikke tage Dig det nær, lille, rare, Vibeke. I forrige Maaned var jeg med til Auktion i Kongens Skove, — aa, tag dog den Pisk bort, saa saa vi lidt ind til Arveds om Aftenen og drak og doblede. Den søde Gud veed, det var ikke med min Villie,

— da vi endte vort Spil havde jeg tabt halvsyvende hundrede Daler.“

„Nu lyver Du igjen, Gavstrik, jeg gav Dig jo kun fire Sletdalere med til den Reise, og Du kan ikke have stjålet Pengene fra mig.“

„Stjålet Pengene?“ gjentog Tyge med et Udtryk af krænket Værdighed, „hvad siger Du mig paa, kære, lille Vibeke?“

„Kom blot ikke med dine store Ord, Du husker nok sidste Gang, Du var paa gale Veie, eller har Du glemt det? Siden den Tid passer jeg paa mine Nøgler kan Du tro.“

„Hvad mener Du?“ spurgte Tyge med en høist uvidende Mine.

„Sidst til Julehelligdag, da jeg laa i den svære Tandpine og Du stod op om Natten, tog Nøgleknippet, og listede Dig paa Hosesokker hen til mit Pengeskrin, — mindes Du ikke det lille rare Tyge! har Du glemt, at jeg kom bag paa Dig?“

„Jo det husker jeg rart, Du bar Dig net ad den Aften, det skal jeg aldrig glemme. Jog Du mig ikke ud paa Gangen, lukkede Døren og lod mig staa og fryse i min bare Skjorte den lange Vinternat.“

Fru Vibeke brast i Latter ved Erindringen om det Skete, eller maaske blot ved at se Mandens ynkelige Mine. „Hvordan kunde Du saa tabe de mange Penge?“ spurgte hun, „Tag Dig nu i Agt for at komme med flere Historier, for min Taalmodighed er snart tilende Jeg gav Dig fire Daler med til Kost og Tæring, og saa tabte Du halvsyvende hundrede.“

„Jeg tog imod Pengene for det solgte Favntræ, paa Lehnsmandens Vegne, og skulde gjøre Jørgen Skeel Rede og Regnskab for dem; saa var det om Aftenen, vi kom ind til Arveds og gave os til at drikke.“

„Har jeg ikke forbudt Dig at drikke med dem, Du Vissenpind! Du kan jo Ingenting taale.“

„Skrig dog ikke saa høit, lille Vibeke, der kan gjerne ligge en under Buskene og lytte efter, hvad Du siger. Jeg vilde jo heller ikke drikke, og stod op fra Bordet og varmede mig ved Ovnens, men saa kom Arved og den gale Fritz Rantzau hen til mig, Rantzau tog fat i begge mine Øreflipper, Arved lagde mig langs henad Bænken og satte sig paa min Mave, saa svoer og bandte de paa, at jeg fik

ikke Lov til at komme op, før jeg havde drukket den store Vinkande ud. — Hvad var det for en djævelsk Drik de bryggede sammen? — men godt smagte den og saa drak jeg og drak igjen, mens Rantzau stod og kneb og dreiede i begge mine Øreflipper som den slemme Syge. Jeg glemte alle dine rare Formaninger, og da de først havde faaet mig lystig de Halunker! gave de sig til at spille med mig, til jeg havde tabt alle Kongens Penge. Nu kræver Jørgen Skeel mig, og skikker Bud, at han vilde komme til Gilde lidt før de Andre idag, for at faae den Sag afgjort.“

„Er det ikke det, jeg siger, jeg er en ulykkelig Kone. Jeg sad hjemme paa min Gaard, som en velhavende Enkefrue og søgte netop Dig ud, Tyge, blandt alle mine Beilere, fordi Du var den Styggeste, den Enfoldigste, kortsagt den, jeg troede, der lettest lod sig styre, jeg lod sætte i Ægteskabskontrakten, at jeg selv vilde raade over mine Midler, jeg lovede Dig gode Dage naar Du lystrede og ikke sagde Andet end hvad jeg bestemte, jeg forbød Dig først at drikke, saa at spille, dernæst

at gaa til Gilde og Lystighed med de Andre, fordi jeg vidste at Du var til Nar mellem dem, jeg holdt Dig saa knapt som jeg paa nogen Maade kunde, det veed Gud jeg gjorde, endda bedrager Du mig, hvad synes Du nu, Du har fortjent for en saadan Adfærd?“

„Men Herregud, søde, rare, lille Vibeke!“ udbrød Tyge klynkende, „giv Dig dog tilfreds, jeg skal nok faae Sagen afgjort, jeg har nogle Penge staaende i Bjergvad Mølle, dem jeg arvede efter Moster, dermed kan jeg betale Jørgen; blot han vil være rimelig og give Henstand, og ikke falde ind paa mig.“

Fru Vibeke sad og tav, hendes Ansigt udtrykte en dyb Tænksomhed, Tyge rømmede sig og skottede flere Gange ængstelig over mod hende.

Hvorfor tier Du stille, Du rare Vibeke?“ spurgte han, „Du rynker din hvide Pande, tal til mig, er det vel saa slem en Sag, naar jeg faaer ordnet den med mine egne Midler? Hvad tænker Du paa?“

Det skal jeg sige Dig, og Du maa høre nøie efter, det er til dit sande Gavn. Vissen og hentørret er Du i Tanke og Sind, Du mangler

Alt hvad der behøves for at være en Mand, men Du har to store Tilbøieligheder. Du holder af at spise og drikke godt og saa af din Magelighed. Den største Fortræd man kan gjøre Dig er at berøve Dig disse to Goder, ikke sandt?"

„Jo, det er vist!“ svarede Herremanden, uden at begribe hvad hans Dame meente.

„Det er altsaa i dem, jeg maa straffe Dig, for straffes skal Du, det kan Du nok begribe. Jeg har holdt Dig godt, hjulpet Dig ud af trange Kaar, betalt Din Gjæld og tilladt Dig at søge Seng med mig, naar Du var rigtig god, hvad nytter det altsammen? Man kan tage en Mand, saa ussel og jammerlig, som man vil, hæve ham, støtte ham, varme ham ved sit Hjerte, leve og lide for ham, han gjengjælder os dog kun med Bedrag og Utak, naar Leilighed gives. Du har syndet og maa bøde, siig mig ikke imod, og sæt ikke saadant et ynkeligt Ansigt op, min kjære Husbond, husk bestandig paa, at det, vi her raadslaa om, er til dit sande Vel. Du maa bøde. Spørgsmaalet er blot hvorledes. Jeg sad nu nylig og tænkte paa, om jeg skulde lade Dig blive

borte fra Gildet i Dag, saa Du Intet fik at spise af vor gode Mad, men blev lukket op paa Rugloftet til imorgen tidlig, eller om jeg ikke hellere skulde tage den graa Ridehest fra Dig, saa Du herefter blev nødt til at gaa, istedetfor Du nu rider omkring og seer efter Folkene paa Marken. Nei, kom bare ikke med Indvendinger, forstyr mig ikke, Tyge, mens jeg sidder og tænker efter, hvad der kunde ~~g~~pine Dig mest, og altsaa virke bedst til at forbedre Dig jeg er endnu ikke rigtig enig med mig selv derom.“

Tyge Høg saae høist ulykkelig ud, to store Taarer løb ned ad hans rynkede Kinder.

„Herre Gud, lille Vibeke! hvad vil Folk sige, hvis jeg ikke kommer med til Gildet idag, jeg vil ikke kunne overleve den Skam.“

„Jeg kan jo fortælle, at Du er tagen over paa den anden Gaard og gjør Regnskab op med Ridefogden; men vær nu ikke bange, Du kommer vist dog med til Gilde alligevel.“

„Sikken en rare, lille Vibeke!“ raabte Manden begeistret.

„Jeg troer næsten jeg bestemmer mig for at tage Hesten fra Dig, det vil minde Dig

længer, naar Du nu ved Vintertid maa trave over Marker og Enge tilfods paa de daarlige Veie. Nu ikke mere herom, der kommer Arveds ridende. Op med Hovedet, Kujon, smil og se fornøiet ud, Du skal faae min Bestemmelse at vide, naar vi ere hjemme.“

Da Jørgen Skeel havde seet sig om i Staldene, lod han Hesten sadle og red over til Nabogaarden. Der boede en Herremand som hed Palle Bruus, bekjendt som en gjerrig og paaholdende Mand, der ikke fandt noget Middel for ringe, naar det gjalt om at vinde og forøge sit Gods. Det var i Høstens Tid og Palles Hovfolk kjørte Rug hjem i Gaarden. Efter Skik og Brug maatte de fattige Bønderkoner og deres Børn dengang gaa omkring og sanke Ax paa Marken. Hvad der laa paa Agre og Veie, efterat de sidste Neg vare kjørte hjem tilhørte dem. Palle holdt ikke af denne Skik, han gik paa Vagt med en lang Pisk i Haanden og med en af Hundene i en Snor efter sig, for at passe paa, at ingen Fremmed kom over paa hans Mark. Mødte han en Flok Børn, saa jog han dem bort, kunde han ikke naa dem, pudsede han Hunden

paa dem, selv havde han bundet sig en Pose om Halsen og samlede deri med stor Omhu alle de tabte Ax, han kom forbi, medens han gik og passede paa Børnene.

Jørgen Skeel red ned til Palles Gaard. Straaene hang paa Podningerne langsmed Gjærderne, fra de Kornlæs, der vare komne igjennem den snevre Vei, de voxne Fugleunger peb inde i Slaaentornene, medens den dalende Sol kastede et gyldent Skær over Egnen og speilede sine Straaler i den bugtede Aa, som et Par blaavide Hættenterner flagrede hen over. Et Øieblik hævede de sig i Luften og skøde piilsnart ned i Søen, paa hvis Overflade de dannede en Række Kredse af vide, lysende Striber, der hvor de dukkede under, den svage Luftning var næppe i stand til at bevæge de rødmende Skyer. Det glødede, det duftede, Alt var et Billede paa det friske og farverige Liv. Herremanden sad og saae sig om og smilede og talte med sig selv.

„Der er nu To igjen, som tro, at hele Verden hænger i et Kalveskind, de bygge Huse paa Sand, skrive Løfter i Vand, og se

ikke længere frem end deres egen Næse, der seiler mørke Skyer over deres Hoveder, men de øine dem ikke, der er slaaet Bom for deres Vei, de tro ikke derpaa, nylig misundte jeg dem deres Ungdom og Uerfarenhed, nu holder jeg dog mest af den Ældres Kløgt; hvad nytter det at have en Haand til at tage med, naar man ikke tillige har en anden til at holde fast paa det tage?“

Efter disse Ord strakte han selvbehagelig sine vældige Lemmer, rettede sig iveiret og red hen over Dæmningen til Gaarden, han holdt stille foran Indgangen og knaldede vældigt med sin Pisk, idet han kom til den aabentstaaende Port.

Palles Bolig havde et forfaldent og smudsig Ydre, store Revner i Murene, smaa og solbrændte Vinduer, Græs og Brændenelder skjulte Brolægningen, og skjød sig i frodig Væxt op til Hovedtrappen. De gamle Aske-træer, som før dannede en Allee fra Alfarveien hen til Porten, havde Palle ladet omhugge og benytte til Brænde. Da Jørgen red ind over Broen, stak en mager, stikkelhaaret Hund sit Hoved frem fra en omvendt Tønde, som

tjente den til Hus. Ovre ved Staldbygningen saae han en lang mager Skikkelse, som gik og samlede de nedfaldne Ax, der vare tabte fra Høstvognene.

Det var en Mand, klædt i en gammel Kofte, som holdtes sammen med et Bælte om Livet. Da han fik Øie paa Rytteren smuttede han hurtig ind ad en Staldlaage og sagde til Karlen derinde, saa høit, at Jørgen tydelig hørte det: Spring ud og siig, at jeg ikke er hjemme.“

„Det nytter ikke, lille Palle!“ raabte Jørgen, idet han stod af Hesten og trak den hen til Stalddøren, „jeg har seet Dig, kom du kun frem.“

Palle lod sig nu tilsyne og strakte begge Hænder ud mod Jørgen med en Mine, som han forgjæves anstrengte sig for at give et hjerteligt Udtryk. Da han viste sig i det fulde Daglys, saaes et Aasyn, hvori hvert Træk var ubehageligt og tydede paa lave og smaalige Tilbøieligheder. Øinene glansløse og skulende. Læberne tynde og blege, Panden lav, indfalden i Tindingerne og rynket. I Ydre og Indre dannede han en paaafaldende

Modsætning til den ærlige og aabne Jørgen Skeel, som stod og smilte til ham, medens Karlen trak Hesten ind i Stalden.

„Hvorfor er Du ikke klædt paa?“ spurgte Jørgen. „Du fortalte jo igaar, at Du skulde over til Gildet hos Tyge Høg.“

Ja, det er da ikke for Gildet jeg tager derover, men jeg har en Søn.“

„Jeg har fem,“ svarede Jørgen.

„Du kjender nok Jakob, ham med de kjønne Øine.“

„Vandblaa Øine og hvide Øienbryn, jo, jeg kjender ham.“

„Han er ovre i Kjøbenhavn nu. Hans Majestæt har havt den Naade at gjøre ham til Inspektør over alle sine Paafugle.“

„Det er vel en rar Post den?“

„Jeg har kostet meget paa den Dreng,“ vedblev Palle, medens han benyttede Tiden til at samle de Ax op, som laa i Nærheden. „Jeg maa nu se, at faa ham vel gift; jeg har talt med Tyge Høg om det og tænkt paa hans Datter.“

„Hans Pleiedatter mener Du.“

„De have jo lyst hende i Kuld og Kjøen,

saa hun skal arve dem. I den Sag er jeg sikker nok.“

Da Jørgen begyndte Samtalen, gik han og hjalp med at pille Straa op, og Palle faldt ikke paa at byde ham indenfor. Han blev snart kjed af dette Arbejde, det kostede Umage at bukke sig; hans Ansigt var bleven rødt af Anstrengelse, da han satte sig hen paa en Vognstang og vedblev: „Gaa nu ind og klæd Dig paa, Palle, for saadan har Du da ikke isinde at tage derover. De vente paa Dig hos Høgs.“

„Jeg maa først sanke de velsignede Ax op efter Folkene, det er skændigt som de spille Guds Gaver. Hvorfor troer Du ellers, at Høg venter mig?“

„Han veed, at Du skal til at tale for din Søn og Du er ham vist en sær velkommen Frier, vi kan jo snakkes ved ligefrem, vi To, vi kjende hinanden og jeg mener Dig det godt.“

„Det er jeg overbevist om, Du er min gamle Ven,“ forsikrede Palle.

„Lad os sige din gamle Bekjendt, dermed vil jeg lade mig nøie. — Tyge sidder ikke

godt i det, saavidt jeg kan mærke, — Du derimod er en rig og velhavende Mand, Palle, — jovist er Du, hvorfor skulde Du dølge det? Tyge er rent ud sagt i Forlegenhed, og det er Dig, som maa hjælpe ham.“

Palles Ansigt foretrak sig under denne Erklæring som i Smerte, han rettede sig iveiret, stemte begge Armene i Siden og betragtede Jørgen med dyb Forbavselse.

„Hvad siger Du der, Jørgen Skeel? Du er en paalidelig Mand i Alt, hvad jeg kjender af Dig, men hvordan, er det muligt, at Tyge skulde trænge, han blev jo rigt gift, Fru Vibeke havde store Midler og ingen Børn.“

„De sidde ikke i fælles Bo,“ svarede Jørgen. „Om Fru Vibeke dør, saa komme alle Midler hendes Slægtning tilgode, hverken Tyge eller Ingeborg kan tage Arv efter hende. Det troede jeg, Du vidste. Tyge har Gjæld, han skylder henved syv hundrede Rigsdaler bort af Kongens Penge fra den sidste Auktion ude i Høiskoven, men hvad siger det. Nu gifter din Søn sig jo med Ingeborg, Du er en velstaaende Mand, som

baade har Villie og Hjerte til at hjælpe ham, dermed er den Historie ude.“

Palle stod i en pinlig Kamp med sig selv, . saae op paa Jørgen og derefter paa Axene, han holdt i Haanden. „Hvad kommer Tyge Høgs Gjæld mig ved?“ sagde han kort og heftigt, „jeg har ikke dermed at gjøre.“

Skeel saae forbavset iveiret og rystede paa Hovedet. „Det forstaaer jeg ikke ret. Du vil gifte din Søn ind i Huset, og Tyge veed, Du har Penge liggende, hvem skulde han saa nærmere vende sig til?“

„Jeg har ingen Penge,“ raabte han og stampede paa Straaene, han nylig havde holdt i Haanden. „Jeg er en fattig Mand, yderlig fattig, jeg forbander Dig til —“

„Du raaber saa høit Palle, der er jo Ingen, som hører os. Du laaner til Godtfolk i Øst og Du laaner til dem i Vest og har nu Leilighed til at komme i Tyges Kridthus. Han vil vist tale til Dig om sin Gjæld, naar I træffe sammen iaften, men Du skal følge mit Raad og ikke vente derpaa, se at komme ham i Forkjøbet; fortæl, at Du har hørt, hvordan han sidder i det, og tilbyd ham Pen-

gene. Maaske skylder han mere bort end den Sum, jeg nævnede, men hvad siger det mellem Eder? I Nød skal man lære sine sande Venner at kjende.“

Palle stod med sænket Hoved og Hænderne foldede over Maven, Rynkerne bleve større og dybere omkring hans sammentrukne Læber. Da Jørgen tav, smilede han og udbrød hurtigt og bestemt. „Det maa jeg give Dig Ret i, Jørgen Skeel, jeg er just af din Mening, det er i Nøden, man skal kjende sine sande Venner, og række dem en hjælpsom Haand, og staa Last og Brast med dem, naar det kniber, det en naadig Gudfader i Himmerig siden vil gjengjælde; men naar man ikke kan hjælpe dem, skal man helst gaa sin Vei og lade være at spille Tiden med Sludder og Snak.“

Efter disse Ord vendte Palle Jørgen Skeel Ryggen og gik op i Huset. Paa det øverste Trappetrin standsede han og tilføiede: „Jeg drager ikke over til Tyges idag, jeg har saa ondt for mit Bryst, og den anden Sag med min Dreng og hans Trolovelse er ikke kommen videre endnu. end at vi godt

kan lade den fare, hvad jeg anseer for det klogeste.“

Dermed gik han ind i Huset og lukkede Døren, uden at se sig tilbage.

Et eiendommeligt Smil viste sig i Jørgen Skeels røde Ansigt, idet han trak Hesten ud, og red bort. I Porten vendte han Hovedet tilbage, Palle stod oppe i det aabne Vindue. De smilede til hinanden.

Solen var gaaet ned, Høstaftenens graa-blaa Taage lagde sig over Egnen, Kragerne fløi i store Flokke ind mod Skovene og Bønderne skyndte sig hjem efter at have tilbragt Dagen med Hovarbeide paa Herregaarden. Høgs Gjæster vare komne, ude paa Toften dansede Folkene, Tyge selv gik omkring med Hænderne paa Ryggen og hilste og smilede til Enhver, uden at det dog ret vilde lykkes ham at forjage det pinlige Udtryk, der var blevet tilbage efter Samtalen med Vibeke. Jørgen Skeel sad oppe paa Svalen, magelig lænet henad Træbænken, han underholdt sig med Fru Vibeke, som havde taget Plads ligeoverfor ham, klædt i en kostbar og udsyet Kjole, der viste et større Omfang af

blottede Former, end hun egenlig kunde være tjent med. Jørgens Ansigt vedligeholdte sit listige Smil, under hvilket hans fede Kinder drog sig op mod de smaa Øine, medens han talte.

„Javist,“ vedblev han, „Tiden faldt mig lovlig lang, da I vare borte, saa maatte jeg over til Palle Bruus paa Lundgaard.“

„Og I traf ham vel?“

„Ja, i Borggaarden, hvor han gik og sankede de tabte Ax op. Det er en paa-holdende Mand den Palle.“

„Vi vente ham her iaften.“

„Han kommer ikke,“ svarede Skeel leende. „Det hørte jeg nok, at han skulde herover og fri for sin Søn, men jeg fandt Ingeborg for god til den Lod. Kjærlige Forældre som I, der begyndte med at drage det stakkels Barn ud af Armod og give det glade Dage, ende ikke med at bringe det ind i Ulykken. Saa fortalte jeg Palle, at I, Fru Vibeke og Tyge ikke havde fælles Bo sammen, og at Ingeborg af den Grund ikke gik i eneste Arv efter Eder, derover blev den ærlige Mand

saa bange, at han baade opgav Frieriet og Besøget her iaften.“

„Skam skulde I faae, Jørgen Skeel, som rider om og jager os vore Friere fra Huset,“ sagde Fru Vibeke, og slog efter ham med den Blomsterkost, hun havde i Haanden.

„Jeg bringer med mig den, der er Eder en bedre Frier end Palle Bruuses Junker,“ sagde Jørgen.

„Hvem skulde det vel være?”

„Det veed I nok, husk Jer om, vi har talt om den Sag før iaften.“

„Aa, I spøger altid, I har jo knap lagt Sørgedragten for eders afdøde salige Frue.“

„Herregud!“ sagde Jørgen og trak paa Skuldrene. „Jeg kan dog ikke gaa og sørge for min afdøde Frue til evig Tid. Hun var for god til denne Verden, derfor flyttede Vorherre hende over i sin. Hun sad og studerede i sin Stambog paa sine hellige Oldemødre, mens jeg drog til Marked og studerede paa at slaa en god Handel af. Da dette blev noget kjedeligt i Længden, døde hun af Længsel efter at hilse paa Familien, og efterlod

mig til Trøst den bedste Gaard i Jylland. Nu gaaer Handelen bedre end nogensinde før.“

„Handel og Handel, I tænker ikke paa Andet. Det er altsaa det Liv, Jørgen Skeel fører, han sidder hjemme paa en øde og uhyggelig Gaard, ingen Haand trykker hans, Ingen smiler til hans Held eller tager Deel i hans Sorg, Landets rigeste Adelsmand henlever sin Tid i en Stald eller paa et Kvægmarked.“

„Ja, I har Ret, det er en Fornøielse at tale med Eder, saa klog og fornuftig I er. Jeg mangler Selskab, En til at styre og lede Tingene hjemme, af alle dem mine Tanker faldt paa, er Ingeborg den bedste, hun er opdragen efter eders Formaning og Exempel; skal vi nu tale alvorligt om den Sag?“

„Vistnok skulde ikke let Nogen være mig en mere velkommen Svigersøn,“ sagde Fru Vibeke, „dog finder jeg det synderligt, at I vender Eder til mig, istedetfor først at søge min Herre og Mand, det er hans Villie, der gjælder her i Huset, kun hvad han finder for godt, siger jeg ja til.“

„Det veed jeg,“ svarede Jørgen med et tvetydigt Smil, „men Sagen er, at det falder

mig lettere at skrifte for Eder end for Tyge. I har et blødt og fromt Sind, og forstaaer mig ogsaa bedre. Der har vi Manden, tal nu for mig. Det er vel ham, der bestemmer, men I kan overtale ham bedre end nogen Anden.“

Medens han sagde dette, kom Tyge slentrende ud paa Svalen. Han studsede ved at finde Jørgen i Samtale med sin Hustru og vilde liste sig bort igjen, da Fru Vibekes Ord standsede ham.

„Tøv lidt, min hjertekære Mand, Du kommer os sær beleilig.

Tyge skottede ængstelig hen til Jørgen, han fandt kun det sædvanlige Smil i hans Ansigt, men deraf lod sig Intet slutte. Fru Vibeke fortalte ham, hvad Skeel nylig havde betroet hende. Jørgen sad og nikkede dertil.

„Det bliver nu din Sag at give Hr. Jørgen et afgjørende Svar,“ tilføjede Vibeke, „jeg har forklaret ham, hvad han da vidste iforveien, at Du var Herre her i Huset, og at det kun er efter din Mening, vi Andre rette os.“

Tyge var i stor Forlegenhed, han rømmede

sig, hævede det bøiede Hoved lidt freidigere, saasnart han erfarede, at Sagen ikke var saa ubehagelig, som han i første Øieblik formodede. Han saae tvivlraadig fra den Ene til den Anden, idet han udbød: „Ja, jeg har ikke saadan noget bestemt at sige, jeg vil betænke mig lidt, — jeg skal først snakke med — jeg mener, at det altid vil være os en Ære, at komme i Slægt med saa hæderlig en Mand som Jørgen Skeel, men alligevel, hvis Vibeke,—“ et bestemt Øiekast fra Fru Vibeke, som han misforstod, bragte ham ind i en ny Tankekreds. — „Jeg vilde bare sige, at jeg godt kan bestemme det, naturligviis! men siden vi allerede har talt om den Sag — —“ det var ikke den ulykkelige Mand muligt at komme videre, han tørrede Panden, gjentog hvad han allerede havde sagt, og blev omsider aldeles uforstaaelig.

Fru Vibeke meente endelig, hun burde komme ham til Hjælp.

„Ja, ganske vist, min allerkjæreste Ven!“ udbød hun med sin blideste Stemme, „jeg forstaaer Dig saa godt. Du søger efter de mildeste Ord til at minde Hr. Jørgen Skeel

om den store Forskel mellem hans og Ingeborgs Alder; men, bliv nu ikke vred, jeg spørger jo kun, har Alderen ikke ogsaa sine Fortrin, jeg mener, dens Erfaring og Kløgt?“

„Jo, saa min Salighed har den saa,“ raabte Tyge, som nu troede at have fundet Lys. „Alderen har ogsaa sine Fortrin og Jørgen er ikke saa aflægs endda, han kan ikke rendes med mig, fordi han er saa stak-aandet og tyk, men han kan drikke den Bedste af os under Bordet, jeg siger ikke mere, Du skulde se ham pile afsted paa den sorte Hest, — hvad kan desuden saadan en tosset, lille Pige som Ingeborg forlange bedre? hvis det derfor er din Villie, at jeg skal sige ja —“

„Du mener, din Villie, kjære, lille Tyge!“ svarede Fru Vibeke med samme blide Røst, „jeg har kun at samtykke i det Du bestemmer, det veed Du nok. Hvad der synes mig at gjøre Hr. Jørgen Skeels Tilbud saameget skjønnere, er at han veed, at Ingeborg kun er en ubemidlet Pige.“

„Lad os ikke tale derom,“ svarede Jørgen og nu var Smilet forsvundet, „jeg er nok en

Pranger, det gjør jeg mig til af, men der flyder dog formeget af mine Fædres Blod i mig, til at jeg skulde bytte mit Hjerte bort for en Pengepung. I siger altsaa god for mig som Svigersøn," vedblev han og strakte Vibeke sine Hænder imøde.

Da Tyge saae sin Hustru tage imod Jørgens udstrakte Haand, skyndte han sig med at gjøre det samme og udbød:

„Ja, saa min Sjæl gjør vi saa! det er rigtignok det med Holger Krabbe, som ogsaa synes godt om Barnet, men Vibeke har Intet lovet forvist, og jeg gaaer fra det Løfte, jeg gav ham; han fik det en Aften, jeg var noget rusende.“

„Ja, Du sagde jo kun, at Hr. Holger var en hæderlig Mand, men endnu saa ung og uerfaren i Livets Viderværdigheder, at det voldte Dig Frygt, at betro vort Barns Skjæbne i hans Hænder, ikke sandt, min elskede, Ven, det var dine Ord.“

„Paa det nærmeste, paa det nærmeste!“ forsikrede Tyge.

„Holger skal jeg nok tale til Rette,“ sagde Jørgen. „Han er min Gudson og tager

lidt Hensyn til, hvad jeg ønsker. Nu gaaer jeg ned i Haven og seer paa de Meniges Lystighed, imens gjør I mig det til Behag, at tale med Ingeborg, til jeg kommer igjen. Hvad os To angaaer," tilføiede han, henvendt mod Tyge, idet han gik, „saa er der et lidet Mellemværende fra den Skovauktion forgangen, men det slaaer vi nu en Streg over, jeg har allerede indbetalt Pengene i kongelig Majestæts Kasse."

Da Jørgen Skeel en Time senere vendte tilbage til Svalen, sad Fru Vibeke der endnu, og et Lys brændte i det aabne Vindue, ved dets viftende Flamme saae Skeel Ingeborg staa foran sin Moder, ligbleg og grædende. Ved hendes Fødder laa de adspredte Blade af den Blomst, hun nylig havde baaret. Tyges Haand laa paa hendes bøiede Hoved, medens han stod og stirrede paa sin Hustru, det var hende, som talte.

„Du tier, Barn!" udbrød Fru Vibeke med en Stemme, som hun søgte at gjøre blid og indtrængende, men hvis Sittren dog forraadte en heftig Stemning, „Du holder ikke af Jørgen Skeel, fordi Du synes bedre om en Anden, —

nu ja, Holger er god og agtværdig, hvem nægter det? men selv er han fattig og hans Slægt uformuende, han vil aldrig være istand til at skaffe Dig et sorgfrit Hjem, lykkeligviis overveier man ikke Sligt i din Alder, men jeg har tænkt derpaa, jeg vaager. Den jeg har bestemt Dig, vil sikre Dig en sørgløs Fremtid. Skeel er en brav Adelsmand, Æren og Høimodigheden selv.“

„Det er han rigtignok, han eier den største Herregaard nordpaa i hele Jylland,“ skyndte Tyge sig at tilføie.

„Ti stille, Du!“ ytrede Vibeke heftig, „nu er det mig, der taler. Jeg tog Dig til mig, Ingeborg, fra ringe og fattige Kaar, da Ingen i Verden brød sig om Dig, det være langt fra at rose mig heraf, det har Du gjengjældt os med din Kjærlighed, men imorges, da jeg stod tidlig op, for at være den Første, som bragte Dig min Gave til din Fødselsfest husker Du da, hvad der skete — Du slog Armene om min Hals, kyssede mig og sagde: hvis der dog blot var Noget, hvormed jeg kunde gjengjælde eders Godhed, min kjærlige Moder.“

„Ja, det sagde Du rigtignok,“ forsikrede Tyge. „Du trykkede ogsaa min Haand.“

Fru Vibekes talende Blik bragte ikke alene Tyge til at tie, men ogsaa til at træde et Skridt tilbage. — „Nu er der Noget hvorved Du kan gjengjælde os,“ vedblev hun, „det er ikke blot din Lykke, men ogsaa din Faders Ære og Velfærd, som er lagt i dine Hænder.“

Ingeborg stod i en heftig Kamp med sig selv. Jørgen Skeel var traadt tilbage i Skyggen, han tav og lyttede. Ikke et Træk i den unge Piges sorgfulde og lidende Ansigt undgik ham. Pludselig hævede hun sit Hoved, smilte igjennem Taarer, og udbrød med skælvende Læber og med en Røst, der kostede hende synlig Møie at kalde frem. „Hjælpe Eder Gud, mine kjære Forældre! saa vil jeg da tage Jørgen Skeel til Ægteemand, siden det er Eders bestemteste Villie, men tal da heller aldrig oftere til mig om Eders Velgjerninger, thi nu kan jeg ikke gjøre mere for at gjengjælde dem.“

Et Smerteskrig trængte sig frem i Mørket i Stuen indenfor Svalen, idet disse Ord bleve udtalte. Holger kom tilsyne, og strakte hende bedende sin Haand imøde. Ingeborg rystede

paa Hovedet, og vendte sig bort, hun vovede ikke at se iveiret. Skriget havde fundet Ekko i hendes eget Bryst.

„Forlad mig,“ hviskede hun, og kom aldrig mere tilbage, vi To skilles nu, siden det maa saa være.“

„Du er en rigtig rar, lille Pige,“ forsikrede Høg, idet Jørgen Skeel viste sig i den aabne Dør og traadte ud til dem paa Svalen. Den dybe Alvor, der nylig havde hvilet over hans Træk, medens han stod og lyttede i Mørket, var veget for et tilfreds og triumferende Smil.

„Maa jeg saa faa min Dom at vide,“ sagde han sorgløs.

Fru Vibeke tog Ingeborgs Haand og drog hende hen til ham. „Hun tilhører Eder,“ ytrede hun.

„Er det ogsaa sandt?“ spurgte Jørgen, „og det græder hun for, hendes Lykke begynder med Taarer paa Kinden.“

„Det er blot i Begyndelsen,“ forklarede Tyge, „Kvindfolk er saa bly, Fru Vibeke græd ogsaa, da hun tog mig. Hun vil nok blive lykkelig.“

„Det tror jeg selv,“ sagde Jørgen, —

„men Du Holger hvorfor staaer Du og hænger med Hovedet, Du skulde være en Mand og græder, som om Du var en Kvinde.“

Holger gik hen til Jørgen idet han svarede. „Jeg seer den Ene købe og den Anden sælge, jeg hører et Løfte blive brudt og et andet sluttet, synes I, det er saa lystigt at være Vidne til, Gudfader?“

„Og dog begriber Du Intet af det Hele, min Dreng. Ingenting kan Du og Ingenting husker Du, ikke engang at jeg som Din Gudfader, lovede, at tænke paa din Lykke og fremme den efter bedste Formue.“

„Det har I ikke gjort idag, Herre Skeel.“

„Hvem ved det, jeg husker baade, hvad jeg lovede dengang og de mange lærerige Formaninger, Du gav mig for lidt siden. — Fru Vibeke har nylig lagt Ingeborgs Skjæbne i mine Hænder, men, hvor kan I to Børn tro, at jeg vil skille dem, som holder saa meget af hinanden? jeg giver hende tilbage til Dig. — Ja, det nytter ikke hvad I siger, Frue, han der skal tøires paa en af mine Gaarde oppe i Vendsyssel, det er ikke raadeligt, at lade ham gaa løs længere. I kan tænke Jer,

han har svoret paa, at han ikke vil foretage sig noget Nyttigt, før han har faaet den, han holder af.“

Ingeborg udstøtte et jublende Skrig, hun og Holger knælede ned foran Jørgen og greb begge hans Hænder. Den gamle Herremand stod og smilede og nikkede til dem.

„Men hvad skal dette sige,“ spurgte Fru Vibeke, idet hun gjorde et Skridt fremad.

„Ja, hvad skal det sige?“ gjentog Tyge, idet han ogsaa gjorde sit Skridt fremad, „det gad jeg nok vidst.“

„Ikke andet end at jeg kom herover i Eftermiddags for at hjælpe lidt paa de to Unges Sag, det har jeg nu gjort, saa godt som jeg kunde. — Lad os saa gaa ind til de Andre.“

